

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXI ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2005. FEBRUÁR 11.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

2.

Semmiből teremteni országot, iskolát, szakszervezetet

(Részletek *Varga László* ünnepi beszédéből)

Amikor a mai ünnepségünkre készültem, sokat gondolkodtam azon, hogy mivel lehetne bemutatni az 1945. február 2-ától a mai napig tartó 60 évet. Amikor a kezembe kerültek a régi dokumentumok, újságok, könyvek, arra gondoltam, talán a tárgyakkal.

Az 1945-ös alapszabály megsárgult példányával - amelyen jól olvasható az indigókék pecsét: Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezete Gyömrői Csoport -, melléve a mai alapszabályt. Az egyik sárga, a másik fehér, más technikával kerültek a betűk papírra. A mai már számítógép segítségével. De a céljuk ugyanaz: keretet, alapszabályt adni tevékenységünknek.

Vagy a szakszervezet központi lapjának, a Pedagógus Értesítőnek az 1945. október 1-jén megjelent első számával, melléve a Pedagógusok Lapjának 1959. februári számát, amelyen olvasható: ára 1 Ft, és az 1968. decemberi számot, amelyen az ár - ó! micsoda infláció - már 2 Ft. Odarakva melléjük a legfrissebb, 2005. január 17-ei számot, amelyen nincs ár, de milyen jó olvasni: Alapítva: 1945-ben.

Vagy a kiadványokkal, az Oktatásügyi Dolgozók Munkaügyi Kiskönyvtárával, a Pedagógusok Kiskönyvtára kötetivel, melléjük téve legújabb büszkeségünket, az alig két hete elkészült Érdekvédelmi szakszervezeti ismeretek című tankönyvünket.

Vagy az épületekkel. Az első romos-bombás székházzal, vagy a Gorkij fasorival, amelyből orosz iskola, mára pedig bankszékház lett. Vagy a mai székházzal, a Városligeti fasor 10. szám alatt, - rólunk még az ellenségeink sem mondhatják: még a fasorban sem vagyunk.

Vagy ezzel az épülettel, amelyben most vagyunk - a Fáklyával, amely újra a miénk -, és amelyben ismét lehet emlékszoba a tárgyainknak.

Vagy az idén 200 milliós beruházással megújuló balatonföldvári üdülővel.

Rengeteg mindez, mégis kevés.

Talán a gondolatok, amelyek mindezek mögött vagy mindezekben vannak, többet megmutatnak és megértetnek a 60 évből?

Nézzük az 1945-ös Pedagógus Értesítőben megjelent cikkek közül néhánynak a címét: Demokratikus szellemet az iskolába; A fizetésrendezésről; Politizáljon-e a pedagógus; Miért késik a vidéki kartársak fizetése.

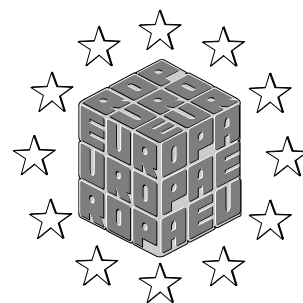
Lehet, hogy elnéztem valamit? Ezek a 2005. januári Pedagógusok Lapjának címei? Nem, ezek 1945-ben íródott sorok, de van, ami sajnos azóta is változatlan.

Vagy nézzük a Pedagógusok Lapja 1968. decemberi példányának *Bihari Mór* által írt vezércikkét: „Hogyan alakult meg a Magyarországi Tanítók Szakszervezete”, és vessük össze a legfrissebb lapszám *Árok Antal* által írt vezércikkével: „A múlt a jövőnk tükré.” A két írás között eltelt több évtized, és mégis ugyanarról szól mindkettő. A jelenben tisztelegnünk kell mindazok előtt, akik munkálkodó elődeink voltak.

Igen, a tárgyak, az épületek, a gondolatok, a szavak visszaadják a 60 évet, de ez egyszerre sok és kevés. Sok, mert minden felsorolhatatlan, és kevés, mert eltűnik mögüle az ember, aki mindezt létrehozta.

Amíg a mai napra készülve ezen gondolkodtam, hirtelen rájöttem: van valami, ami magában hordoz mindent, talán ezt a 60 évet is. És ez a valami, szakszervezetünk emblémájának a bal oldalán vörös lánggal égő fáklya. A fáklya, amely az emberiség örök jelképe. Ami jelenti a tudás fényét és a fényt hozó tanítót. A fáklya, amely mellett első rajzait a barlang falába karcolta az ember, amelyet meggyújtanak ma is az olimpiák előtt. A fáklya, amely lángját és fényét a Naptól kapta. És a földi élet is a Naptól van. Az emberek rövid életének lángja és fénye is a fáklyát lobbantó Nap ajándéka. Igen, a PSZ-embléma fáklyájában ott lobog mindenki életének lángja. Mindenkié, aki hosszabb-rövidebb ideig tagja, vezetője, részese volt szervezetünknek. Ott van *Béki Ernő*, aki társaival 1945-ben újrallobbantotta ezt a lángot és 1951-ig a 60 év első főtítkára volt. Ott van *Péter Ernő*, *Voksán József*, *Sárdi Lajos*. Ott van *Kósáné Kovács Magd*, aki ma hazánk egyik európai parlamenti képviselője. Ott van *Szöllősi Istvánné*, *Borbáth Gábor*. Ott van *Juhász László*, aki Zircről jutott a fővárosig, és ott van *Fényi András*, aki mind a mai napig bejár dolgozni a székházba, és mint lapunk olvasószervezője tanít stílusra, írásra bennünket. Ott van *Köpf Lászlóné*, aki a napokban vette át az Apáczai Csere János-díjat - valamennyiünk nevében gratulálók hozzá. Ott van *Boldizs Kálmánné*, aki ma Székesfehérvár alpolgármestere.

Ott van *Dankó Erviné*, aki - 1962 óta mind a mai napig - Szarvas körzeti PSZ-titkára. Ott van a volt és a jelenlegi megyei, városi, országos vezetőké, titkároké, munkatársaké. Nevük felsorolása hosszabb lenne, mint a mai ünnepségünk. Ott vannak az óvodák, iskolák volt és jelenlegi szakszervezeti tagjaié. Ott van a PSZ fáklyalángjában mindenki élete fénye, és ott lesz, amíg lesz Magyarország, lesz magyar oktatás, amíg lesz magyar pedagógus. Mert hiszem, hogy mindaddig lesz a Pedagógusok Szakszervezete is.

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- A PSZ ALKOTMÁNY-BÍRÓSÁGI KIFOGÁSA
- JUBILEUMI EMLÉKÜLÉSÜNK
- VISSZAEMLEKEZÉS A SZAKSZERVEZET-ALAPÍTÁS IDŐSZAKÁRA
- KÖZMEGHALLGATÁS BRÜSSZELBEN
- PÁLYÁZATI FIGYELŐ
- LISTAVEZETŐ TISZAPARTIAK
- ALTERNATÍV PEDAGÓGIA
- ÉRDEKVÉDELMI SZAKSZERVEZETI TANKÖNYV
- VESZEDELMEK VISZONYOK AZ ISKOLÁBAN
- BÁLINT-NAPI ÜZENET
- PEDAGÓGUS ÉRTESÍTŐ 1945
- PL-ÚTMUTATÓ:
 - PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉS;
 - A PEDAGÓGUS MUNKAIDEJE;
 - SZJA-VÁLTOZÁSOK;
 - JOGI PANORÁMA

AUTÓBUSZOS SZEMÉLYSZÁLLÍTÁS

MB Travel

ISO 9001:2001

BUDAPEST 1142, Tatai út 9-11.

TEL: (+36-1) 320 9897, (+36-1) 350 0350

FAX: (+36-1) 320 9436

e-mail: mbtravel@mail.datanet.hu

Kedves Pedagógusok!

Személyszállítási feladatok megoldásához szeretnénk segítséget nyújtani. Az MB Travel Kft. a hazai személyszállításban 12 éve tölt be jelentős szerepet, így mostanra az egyik legnagyobb autóbussz cégévé nőtte ki magát. Belföldi- és nemzetközi tapasztalataink, kultúrált gépkocsivezetőink, modern buszaink eredményeként a megrendelőink köre folyamatosan bővül.

Autóbusszaink nemzetközi vizsgával rendelkeznek, légkondicionálással, videoval felszereltek, kifogástalan műszaki, illetve esztétikai állapotú, fiatal, nyugati típusok.

(Mercedes, MAN, Bova, Neoplan márkájúak, 8 főtől 53 főig.)

Ismerve az iskolai elvárásokat, elsősorban a következőkre ajánljuk szolgáltatásunkat:

- Külföldi nyelvtanfolyamok
- Csereüdültetések
- SÍTÚRÁK
- Külföldi partneriskolák szállítása
- Budapesti városnézés
- És minden, amihez egy jó buszra van szükség

Bővebb információért látogasson el honlapunkra (www.mb-travel.hu), keresse irodánkat!

Készséggel állunk rendelkezésére!

Erdei iskolai körülményeket és kísérő programokat ajánlunk a Mihályi Kastély Panzióban

A Kisalföld közepén, Mihályi településen lévő kastélyban,
osztálykirándulások, táborozók és nyaralók részére
szállás, étkezés, kiegészítő és fakultatív programok

12 db 3-4-6 ágyas szoba, közös zuhanyzókkal; 2,5 hektáros park, melyet a Kis-Rába folyó szel ketté; tenispályák, labdajátékok, pingpong, tollaslabda; kerékpárok, túraútvonal-leírással; tűzrakóhely, bográcslós; helytörténet: vízvár, falutörténet; Hanság: Hany Istók, Rábaköz, a vizek világa; Fertő tó, Kócsagvár, őshonos állatok; méztúra; sportversenyek, népi játékok; vetélkedők, közösfoglalkozó-terem; családi környezet.

Fakultatív programajánlat:

nagycenki Széchenyi- és fertődi Esterházy-kastély,
kapuvári Hanság Élővilága Múzeum,
fertőrákosi kőfejtő,
Sopron, Kőszeg városok.

Fürdők és strandok:

Kapuvár, Petőháza, Sárvár, Fertő tavi vízitelep.

Szállásköltség: 1.300,- Ft/fő, több éj esetén vagy csoportnak

Saját étterem:

reggeli: 400,- Ft, ebéd 700,- Ft, vacsora 600,- Ft

9342 Mihályi, Korona u. 1.

Tel.: 06/96-599-216; 06/30-560-21-22; fax: 06/96-599-217

e-mail: hotel.mihalyi@mega-logistic.hu

In memoriam KONTRA ISTVÁN

Életének 83. évében – súlyos betegség következtében – elhunyt Kontra István ny. országos ének-zene szakértő, a Pedagóguskórusok Országos Társaságának volt főtákará, a Fasang-kuratórium tagja.

Ha hosszú útjára gondolunk, melyet Dunavecseről elindulva – elsőgenerációs értelmiségiként – megjárta az ének-zenei képzés egyre magasabb otthonaiban, a kodályi ihletet és saját kivételes tehetségét kamatoztatva, s amelyet pályája során annyi helyi és országos posztion gyümölcsöztetett, szinte nem hisszük eltávoztát. Valami téves híradásnak gondoljuk: az olyan élettel, mint az övé, valahogy nem fér össze az emberi közsors, a halál. Sajnos, eleven, vonzó emberi valóságában már nem lehet visszaperelni.

De napról napra éltető erővel emlékezni igen! Az eddigi adatok mellett csak még néhány: falutól a fővárosig ének-zene tanár, főszerkesztő, az OPI tanszékvezetője, az OKSZI országos szakértője, az ének-zenei nevelő-oktató munka továbbfejlesztője, tankönyvek szerzője, és folytathatnánk a felsorolást oldalakon át. Magunkra téve: szakszervezetünk kulturális osztályán is hosszú éveken át dolgozott, folyvást kapcsolatban a pedagóguskórusokkal. Ennek is szüretje az élete összefoglalásaként megírt Iskolai emlékezet, zenei nevelés című műve, melyben számos dokumentumot és alkotó zenepedagógust mutat be a 20. századi magyar közoktatás második feléből. Sajnos, pénzügyi és szervezési okokból késik a kiadása, annyira várt megjelenését nem érte meg. Reméljük, posztumusz ajándékként hamarosan olvashatjuk.

Mondanunk sem kell, hogy több magas kitüntetés, valamint a kollégák, tanítványok, tisztelők és az ének-zene művészetét élvezők sokasága jelzi alkotói halhatatlanságát.

Január 28-án, az Újpest, Megyeri temetőben helyeztük örök nyugalomra a rá emlékeztető ének hangjainak kíséretében. Hozzá méltó búcsú volt.

A gyászjelentés szavaival: - Emléke szívünkben él!

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden helyi intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. Hasznos lenne, ha a „köteles” példány mellett több is eljutna egy-egy intézménybe, mégpedig előfizetés révén.

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés **2005-től 3.000 forint+15% áfa, azaz 3.450 forint**, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levélük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megerősített követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, féloldal 40.000, negyedoldal 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap eleje.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Árok Antal

Olvasószerkesztő: dr. Fényi András

Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@enternet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3.450,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

Közmeghallgatás Brüsszelben 2005. január 17-én. A Nemzetközi Szakszervezetek Házában rendezett fórumon 45 fős PSZ-delegáció vett részt. A pedagógusképzés helyzetével és annak fejlesztésével, uniós összehangolásával foglalkozó tanácskozásról részletes tájékoztatást lapunk 7. oldalán adunk.

A PSZ Elnöksége 2005. január 24-i ülésén a március elején megrendezésre kerülő munkakongresszus ügyrendjével, a PSZ 2005. évi központi költségvetésével foglalkozott. Tájékoztatást hallgatott meg a balatonföldvári pedagógusüldülő felújítási munkálatainak megindításáról, és az étterem korszerűsítésére kiírt pályázatról.

A PSZ Elnöksége 2005. február 7-i ülésén az aktuális tájékoztatásokat követően a balatonföldvári PSZ-üldülő éttermének felújítására benyújtott pályázattal foglalkozott. A szakértők és az érintett cég vezetőjének meghallgatása után a pályázat további pontosítását és megfelelő kidolgozását kezdeményezte.

A Szombathely város önkormányzatának vezetőivel folytatott tárgyalások ismeretében a testület kialakította álláspontját a PSZ felsőcsatári ingatlanával kapcsolatban. Az erre vonatkozó javaslatot az országos vezetőség, illetve a munkakongresszus elé terjesztik.

A Közoktatáspolitikai Tanács (KÖPT), az oktatási miniszter tanácsadó testületének 2005. január 25-i ülésén a PSZ képviseletében *Sztlankó Erzsébet* alelnök vett részt. Az ülésen *Arató Gergely*, az OM politikai államtitkára hangsúlyozta a résztvevő szervezetek szerepének fontosságát és a társadalmi szereplőkkel való egyeztetés súlyát. Ezután a politikai államtitkár konkrét szakmai javaslatokat fogalmazott meg a Közoktatáspolitikai Tanács hatékonyabb működése érdekében. Ezt követően nyílt egyeztetés kezdődött, amelyen a KT működési rendjének módosításával, az ülések és határozatok nyilvánosságával, valamint a tanácsadó testület és a kormány közötti kapcsolattartással foglalkoztak.

A testület a második napirendi pont keretében beszámolót hallgatott

meg a kétszintű érettségi bevezetésének időarányos helyzetéről. Ezt követően a résztvevők kérdéseket tettek fel, illetve aggodalmukat fejezték ki a kétszintű érettségi szakmai és technikai lebonyolításával kapcsolatban. A kormányzati oldal – a kérdésekre adott részletes válaszok után – a felvetett problémák megoldásának ígérete mellett kérte a tagok segítségét a kétszintű érettségi lebonyolításában, és a feladat közös, társadalmi megoldhatóságára hívta fel a figyelmet.

Az OÉT Szakképzési Bizottsága 2005. február 1-jén két napirendet tárgyal, amelyen a SZEF képviseletében *Sztlankó Erzsébet*, a PSZ alelnöke vett részt. A felsőoktatási törvénytervezet tárgyalása kapcsán szorgalmazta a pedagógusképzés reformját, és azt képviselte, hogy tanári szakképzettség csak mesterképzésben legyen megszerezhető.

„Az egész életen át tartó tanulás stratégiája” című második napirend keretében arról szólt az alelnök – hangoztatva a tanulás, a művelődés, az ismeretszerzés fontosságát –, hogy nem minden munkaadó helyezi előtérbe a képzett, magasan képzett munkavállalót.

Az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottsága 2005. február 8-i ülésén – amelyen a PSZ képviseletében *Árok Antal* alelnök vett részt – meghallgatta, illetve megvitatta *Magyar Bálint* oktatási miniszter tájékoztatóját az OM 2004. évi tevékenységéről. A miniszter a korábbi gyakorlat szerint az ágazat eredményeit sorolta, és a problémákról nem szólt. Többek között méltatta az új NAT és a középiskolai idegennyelvi előkészítő évfolyamok bevezetésének jelentőségét, a kétszintű érettségi indulását, az informatikai fejlesztéseket, a szakképzés átalakítását, a hátrányos helyzetű gyermekek integrációját, az infrastruktúra-fejlesztési programokat, a felsőoktatás reformját. A vita a közismert parlamenti stílusban zajlott. Az ellenzék részletező, provokatív jellegű kérdései, a kormányzati oldal „testhezállo” felvetései tulajdonképpen a lényeges kérdések megvitatásáról terelték el a figyelmet, illetve vitték el az időt.

A PSZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI KEZDEMÉNYEZÉSE

1. A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) – korábbi jelzésének megfelelően, alapos szakértői elemzést követően – 2005. január 21-én a *Magyar Köztársaság Alkotmánybíróságához fordult*, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 25. § (1) bekezdésének módosítását kifogásolva. A 2005. évi költségvetési törvényhez kapcsolódóan ugyanis a 65. életév betöltéséhez kötötték s így korlátozták a közalkalmazottak foglalkoztatását.

A PSZ álláspontja szerint a rendelkezés hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, és ezzel sérti e közalkalmazotti korcsoport munkához és egyenlő méltósághoz (bánásmódhoz) való jogát. Olykor a szociális biztonsághoz való jog sérelmét is jelentheti, mivel egyes közalkalmazottaknál kizárhatja az öregségi nyugellátás jogosultságának megszerzését is.

Kifogásainkat alátámasztják az Európai Unió Tanácsának vonatkozó irányelvei is.

A Pedagógusok Szakszervezete tisztában van a pályakezdő diplomások, ezen belül a pedagógusok elhelyezkedési gondjaival. Alkotmányos kifogásunk nem irányul arra, hogy a pedagóguspálya „előregedjék”, s a pályakezdők elhelyezkedési lehetősége szűküljön. Am munkavállalói érdekvédelmi szervezetként nem nyugodhat bele a nem kellően előkészített, alkotmányellenes szabályozás fennmaradásába. A kifogásolt törvényi előírás többféle hátrányos megkülönböztetést eredményez, például nem teszi lehetővé a felmondási és a felmentési idő alkalmazását sem.

Ráadásul a feladatellátásért egyszemélyben felelős munkáltató szabad felmondási (felmentési) jogának korlátozása – a Kjt. kifogásolt módosítása óta eltelt rövid idő alatt szerzett tapasztalataink szerint – gyakran veszélyezteti az intézmények zavartalan működését. A közalkalmazotti jogviszony kötelező megszüntetése az adott szakterületen a szakos ellátási kötelezettség teljesítését teszi lehetetlenné, hiszen a friss diplomások képzettsége nem minden területen van szinkronban a szakos igényekkel. Bizonyos területeken a gazdag tapasztalatokkal rendelkező szakemberek átmenet nélküli pótlása is komoly hátrányokat okozhat.

2. A közoktatási törvény 1. sz. mellékletének módosítása a foglalkoztatást és ezáltal a szakmai feltételrendszert is érinti. A kötele-

zően foglalkoztatott vezetők és alkalmazottak körét szűkíti, és a kötelezettségeket helyi döntésen alapuló lehetőségekre változtatja (pl. intézményvezető-helyettesek, gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök, szabadidő-szervezők, technikai-adminisztratív alkalmazottak).

A módosítás jelentős visszalépés a korábbi szabályozáshoz képest, és a PSZ álláspontja szerint nemcsak a foglalkoztatást befolyásoló létszámcsoökkentést eredményez, hanem veszélyezteti az alapfeladatok ellátását is.

Ajánlott a vezetőbeosztás, miközben az intézményvezetők adminisztrációs terhei nőnek, s felelős vezető állandó jelenlétét a nevelési-oktatási intézményekben jogszabály teszi kötelezővé.

Eddig 0.5 álláshelyen – heti 20 órában – iskolában-kollégiumban kötelező volt a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős foglalkoztatása, és éppen a következő tanévtől emelték volna 1 főre. Most csak ajánlott, ami azt jelenti, hogy a pedagógusoknak feltehetően a kötelező órászám felül kell ellátniuk a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat. Ez túl azon, hogy tovább terheli a pedagógusokat, nem helyettesíti azt a már éppen kialakulófélben lévő gyakorlatot, ami a gyermekjóléti intézményekkel való kapcsolattartást, az állandó felügyeletet jelenti.

Nagy eredménynek tartottuk a technikai állomány minimális létszámának kötelező biztosítását célzó, a 2006-os tanévtől érvényes szabályokat, ami megállítani látszott e nélkülözhetetlen feladatok ellátásának ún. kiszervezését. Nem mindegy ugyanis, hogy a sürgős karbantartási munkálatokat, de ad absurdum a kiömlött kakaó feltörölését azonnal elvégzik, vagy a vállalkozó küld jelentős késedelemmel szakembert.

Mindennek alkotmányossági vonatkozásait, a gyermekeket, tanulókat sújtó hátrányos következtetéseit a PSZ szakértői jelenleg is vizsgálják.

A módosítás következménye, véleményünk szerint, a „szegényebb” vagy kevésbé gondoskodó fenntartó intézményében a gyermekek, tanulók ellátását rontja, és ez az esélyegyenlőséget is sérti. Növeli a hazai közoktatásban amúgy is jelentős feltételbeli különbségeket.

A kihirdetés óta írásban és telefonon szerzett tapasztalataink sajnos azt bizonyítják, hogy a fenntartók nagy része „örömmel”, tekintet nélkül a szakmai szempontokra, él az ajánlott foglalkoztatás megszüntetésének a lehetőségével.

TAGOZATRÓL TAGOZATRA

A **PSZ Adminisztratív-technikai Tagozata** 2005. január 26-án tartotta ülését.

A hirtelen jött hófúvás és jeges, zord idő eredményeként sajnos az ország nyugati megyéinek képviselői nem tudtak részt venni az összejövetelen. A jelenlévők azonban éppen az év eleji „húsba-zebbe vágó” témák miatt igen aktívak voltak. *Varga László*, a PSZ elnöke ugyanis az idei béremelést megelőző tárgyalások folyamatát, az eredményt és annak várható 2006. évi hatását ismertette. Szólt továbbá a közoktatási törvény 1. számú mellékletének módosításáról, amely sok probléma eredője lehet. Tájékoztattott a Kjt.-módosításról is, melynek értelmében a 65. életévet betöltött munkavállalók közalkalmazotti jogviszonyát meg kell szüntetni. Ez ügyben alkotmánybírói jogorvoslatot kért a PSZ. Élénk eszmecsere alakult ki a „13. havi” (0. havi) bérkifizetések „színes gyakorlata” kapcsán, felszínre hozva számos értelmezési problémát. Mivel ez nem csak a közoktatás területén okozott gondot, a jogalkotóktól a jogszabály egyértelműsítését kérte a PSZ a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma ügyvivő testületének egyetértésével. A tanácskozás során igényként fogalmazódott meg, - főleg a gazdálkodással foglalkozó kollégák köréből -, egy olyan

országos tagozati ülés szervezése, melynek fő témája a gazdálkodásra, adózásra vonatkozó új szabályok ismertetése, értelmezése. Erre a tavaszi hónapokban kíván a tagozat visszatérni.

A **PSZ Gyermek- és Ifjúságvédelmi Tagozatának szervezőbizottsága** 2005. február 3-án ülésezett. A tagozat újjáélesztésében végzett eredményes előkészítő munkát értékelte a testület. Közreműködésükkel a teljes átalakulást, újfajta intézményesülést elszennvedő hálózatot sikerült feltérképezni, és a PSZ-tagsággal rendelkező intézményeket az újjáalakuló tanácskozásra invitálni. A mágocsi Móra Ferenc Gyermekotthon igazgatója, *Simon Péter* a sok összetevőjű s a problémakör lényegét tükröző kérdést így fogalmazta meg: „Kik vagyunk?”, ezt kell tisztázni. Sajnos, a választ nem kaphatjuk meg egyetlen minisztériumtól, hiszen több főhatóság is sajátjának tekintheti a szakterület, az intézményhálózat bizonyos részét. Reméljük azonban, hogy valamit sikerül megtudnunk az alakuló ülés egyik előadójától, a JCSSZE Minisztérium főosztályvezetőjétől, *Gáspár Károlytól*. A tagozat vállalt feladata pedig az, hogy a korábbi felmerült kérdéseket továbbítsa azokhoz, akiktől a tisztázó és a helyzet megoldását segítő válaszokat várják e szép és nehéz területen a jelent és jövőt odaadón szolgáló kollégák.

Juhász Olga

SZOLGÁLTATÁSOK PSZ-TAGOKNAK

PSZ–MAKASZ-tagkártya közvetlen használata az AGIP-nál. Az új tagkártyánk bevezetése óta több ezren igényelték a MAKASZ/AGIP Premio kártyát, amelynek birtokosa 2 pontot, azaz 3 Ft/l kedvezményt vehet igénybe. Az így összegyűlt összeg akár üzemanyag-vásárlásra is felhasználható.

Nagyon sok visszajelzést kaptunk, hogy milyen jó lenne, ha ez a kedvezmény közvetlen a PSZ–MAKASZ-kártyával is igénybe vehető lenne. A jelzéseknek megfelelően bővítjük, alakítjuk kedvezményrendszerünket. Ennek eredményeképp **2005. március 15-től** az AGIP magyarországi teljes kúthálózatánál már közvetlenül a tagkártyánkkal is igénybe vehető ez a 3Ft/liter kedvezmény.

A tankolásnál a kedvezmény igénybeviteléhez fizetéskor át kell adni a kártyát a rajta lévő vonalkód leolvasása céljából. A kedvezmény a számla végösszegéből azonnal levonásra kerül. A visszaélések elkerülése végett a kártyával napi 1 tankolás max. 70 liter üzemanyag vásárlása lehetséges.

A jelenleg használatos AGIP Premio kártyák azok érvényességi idejéig használhatók. A PSZ-tagok hozzátartozóik részére továbbra is igényelhetik a fent említett AGIP Premio kártyát.

Miért éppen az AGIP-pal kötöttünk megállapodást? Az Agip az árait tudatosan alacsonyan tartja, ami 3-6 Ft/litert jelent a MOL-hoz, Shellhez, OMV-hez képest. Ha eddig nem figyelte, akkor győződjön meg Ön is erről, figyelje az árakat!

Az AGIP-hoz hasonló árral dolgozó kutak többsége nem adalékolt üzemanyagot forgalmaz, így ezek égéstermékai csökkentik a motorok hatásfokát, illetve élettartalmát.

Az AGIP így minőségi garanciát jelent. Reméljük az ily módon történt változtatás megkönnyíti az AGIP-kedvezmény igénybevitelét, és még többen élnek ezen kedvező lehetőséggel.

ADSL Internet! Tagjaink közül egyre többen térnek át a szélessávú internetszolgáltatásra. Fontosnak tartjuk, hogy néhány dologra felhívjuk a figyelmet az internetszolgáltatók által bevezetésre kerülő, új ADSL-csomagokkal kapcsolatban. Éveken keresztül havi többezer Ft többletköltséget is jelenthet egy rossz döntés, ha nem eléggé körültekintő valaki. A PSZ e zsebbevágó döntés meghozatalában szeretne segíteni tagjainak.

A teljesség igénye nélkül, összehasonlítottunk pár jelentős internetszolgáltató ADSL árát. A táblázatból az is kiderül, hogy a MAKASZ ajánlata a legkedvezőbb. Az árak február 28-ig érvényesek, de hasonló, a mindenkori piaci árnál kedvezőbb ajánlatokra számíthatnak tagjaink február után is. A mindenkori aktuális árak, a www.makasz.hu* weboldalon találhatóak.

	512 kbit/s* maximális letöltési sebesség, 1 éves hűségnyilatkozat. Matáv-szolgáltatási területen, magánelőfizetők* részére.					
	MAKASZ	Axelero		Datanet		FreeStart
	Hobbi	Hobbi	Hobbi/L	HOME	Traffic	Start
Egyszeri díj	0	4 900	4 900	0	0	0
Havidíj Ft (bruttó)	8 900	10 900	8 900	10 375	9 250	9 125
Letöltéslimit **	nincs	nincs	3GB	nincs	0,5GB	nincs
A túlfogyasztási díj Ft/GB (limit felett)	nincs	nincs	500	nincs	150	nincs
E-mail/db	3	1	1	3	3	1
1 db e-mail / MB	10	5	5	15	15	20

* Az üzleti vonalakra köthető és a nagyobb sávszélességre vonatkozó árak is megtalálhatók a www.makasz.hu weboldalon.

**A limit feletti letöltésért túlfogyasztási díjat kel fizetni!

PEDAGÓGUS-SZAKSZERVEZETI JUBILEUM

A Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezete, amely többszöri névváltozást követően ma Pedagógusok Szakszervezeteként működik, 1945. február 2-án alakult meg Budapesten. A hatvanadik évfordulóra emlékezve 2005. február 2-án (szerdán) 12 órakor a Fáklya Klubban (Budapest VI., Csengery u. 68.) a PSZ jubileumi emlékülést tartott. Az ünnepi rendezvényen az 1945-ös alapító tagok közül is sokan ott voltak. Az ülés mintegy 200 résztvevője a PSZ erre az alkalomra készített jubileumi emlékérmét és a Pedagógusok Lapja jubileumi emlékszáma vehette át. Az alapító tagok mellett megkapták a soproni Miklós Horváth István erre az alkalomra készített tusráját, amely szakszervezetünk mai székházát ábrázolja. (A műalkotás kicsinyített, fekete-fehér másolatát lásd lapunk hátsó borítóján.)

Az ünnep

A bensőséges hangulatú emlékülés, amelynek *Szlankó Erzsébet* alelnök volt a levezetője, a *Goór Nagy Mária* előadta József Attila-verssel indult, majd a *Bartók Pedagógus Kórus* műsora köszöntötte az ünnepség résztvevőit. *Varga Lászlónak*, a PSZ elnökének ünnepi beszédéből lapunk vezércikkében mutatunk be jellemző részleteket.

Őt követően *Béki Ernő*, szakszervezetünk alapító főtítkára szólott. Elmondta, hogy az 1945-ös időket milyen lelkesedés hatotta át, s milyen közéleti jelentősége volt a szakszervezeti mozgalomnak. Az nemcsak a szűk anyagi érdekvédelemre szorítkozott, hanem a pedagógusok érdekének tekintette azt is, hogy milyen lesz a kialakuló demokrácia Magyarországon. Ma sok mindenben más viszonyok vannak, mint akkor, de számos a közös vonás is. Éppen a demokrácia kialakításában, formálásában. Ez a rendszerváltást követően ma is napirenden lévő feladat. Napjaink pedagógusainak is alapvető érdeke, hogy széles legyen a demokrácia és jól működjön. Legyen természetes igénye a hatalomnak a szakszervezetekkel, a civil szervezetekkel folytatott párbeszédre. Közösségek épüljenek, és ne az individualizmus erősödjön. Legyen jóléte, de legyen természetes közéleti igénye is a pedagógusnak. Végezetül további sikereket kívánt a Pedagógusok Szakszervezete vezetőinek, valamennyi tagjának.

Alapító főtítkárunk után *Szabó Endre*, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZEF) elnöke kért szót. Többek között azt hangsúlyozta, hogy a szakszervezetek korábban és ma is egy élhetőbb Magyarorszáért dolgoznak. Hiába mondják sokan manapság, hogy a globalizáció világában egyre kisebb lesz a szakszervezetek szerepe, sőt, sokan már tagadják is létének jelentőségét. Mi hisszük, hogy szükség van és szükség lesz a jövőben is rájuk. Mindent megteszünk azért, hogy így legyen.

A szakszervezet és a pedagógushivatás között szoros összefüggés van. Az összefogás, a jövőbe tekintés szakszervezeti vezetőnek és pedagógusnak egyaránt fontos. Ez ad erőt ahhoz, hogy folytassuk küzdelmünket. – Gratulálok a SZEF alapító és jellegadó szakszervezetének, Magyarország legnagyobb szakszervezetének a jubileum alkalmából. Közös küzdelmünkhöz erőt és sikereket kívánok. Jó egészségekben és töretlen optimizmussal dolgozzunk együtt az érdekvédelem sikereiért.

Ezt követően kitüntetések átadására került sor.

Eötvös József-emlékérem vas fokozat kitüntetés kaptak: Béki Ernő, a PSZ alapító főtítkára; *Dankó Ervin*, a PSZ Szarvas városi-körzeti szervezetének titkára 1962-től folyamatosan; *Juhász László*, a PSZ alapító szervezője Veszprém megyében, később szakszervezetünk központjának vezető munkatársa, a budapesti szervezetünk titkára.

Eötvös József-emlékérem arany fokozat kitüntetés kaptak: Erdős Gáborné dr. Simon Zsuzsa, a PSZ évtizedeken keresztül volt jogtanácsosa; *Horváth János*, a PSZ korábbi Veszprém megyei titkára, majd a központ osztályvezetője; *Oláh Gábor*, a PSZ korábbi Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei titkára; *Rózsa András*, a PSZ központjának korábbi osztályvezetője; *dr. Sárdi Lajos*, a PSZ korábbi titkára, megbízott főtítkára, majd elnöke.

Á. A.

Az emlékezőes jubileumi ülést *Ignécziné Barnák Magdolna*, a PSZ Nyíregyháza városi-körzeti titkára zárta be Váci Mihály: „És mi élünk!” című versével. Ebből idézünk néhány sort:

Élni, élni, élni, élni... - élni kell!

Félni, sírni, könyörögni, menekülni nem lehet!

Élni bátran, szembenézve, csak azért is, dacosan vagy összetörve!

Betegen és elhagyottan, városokban, börtönben vagy föld alatt,

szerelemmel együtt sírva, gyermekekbe kapaszkodva – élni kell!

Visszanézve...

Pataky Margit (felsőkereskedelmi iskolai tanár, szakszervezetünk alapító szervező és intézőbizottságának tagja, később a PSZ alelnöke):

A kapcsolatot Béki Ernővel vettem fel, a II. Rákóczi Ferenc felsőkereskedelmi iskola tanárával. Hamarosan meg is találtam őt, és a munkát akkor már elkezdő *Surány Pálné* övönőt (Krúdy Gyula egykori második feleségét); negyediként *Székel Endrének* gimnáziumi tanár volt az indító stábjában. A Ferenc körút 41. ház, amely eredetileg nyilas párt-helyiség volt, úgy lett első toborzóhelyünk, hogy ott kezdték meg szervező munkájukat Surányné férjének az irányításával a mérnökök is. Célunk az volt, hogy a felszabadult Pest többi lakosával együtt a pedagógusokat is felhívjuk a pincéből, és a romok közt is az életre, tanításra lelkesítsük. És örvendetesen tapasztaltuk, hogy a Szabadságban megjelent hívo szóra a szabaddá tett Pestről – még a messzi kerületekből is, többnyire gyalogszerrel – mennyien jelentkeztek.

Az indulás napjaival szembesítve a jelent, természetesen mások már a napi feladatok, de az alapelv, melyet szakszervezetünk – olykor nehéz küzdelmek közepette – követ, ma is ugyanaz: a pedagógusok szolgálata és segítése abban, hogy gyarapodjanak szellemiekben és anyagiakban. Ez a munka talán nem olyan látványos, mint ama forradalmi napokban, de mai is élő és hatékony erő.

Dr. Fényi András (gimnáziumi tanár, szakszervezetünk alapító szervezője Budapesten, jelenleg a Pedagógusok Lapja olvasószerkesztője):

A Kálvin tértől botorkálok a Ferenc körút felé, ledőlöt falrészeket, szakadt huzalokat, szétlőtt ágyúkat és még a hó alatt rejtőző holtakat kerülgetve. Kezemből a felszabadult Pest első napilapjának, a Szabadságnak január 25-én megjelent 5. száma, mely arról ad hírt, hogy a magyar tanárok, tanítók és övönök országos szabad szervezete megkezdte működését a IX. ker., Ferenc körút 41. szám alatti épületben. Amikor belépek az első emeleten lévő helyiségbe, három kollégán fogad; bejegyzik nevemet a jelentkezők sorába. A harmójuk egyike Pataky Margit kereskedelmi középiskolai tanár.

Újabb hírként olvastam a Szabadságban, hogy a bontakozó szakszervezet január 30-tól átteszi működését a Reáltanoda utca 13-15. számú házba, majd azt, hogy február 2-án megtartja alakuló közgyűlését. Ezen a napon most már nem kifelé, hanem a Belvárosba indultam jómagam is, minduntalan egy-egy kapualjba húzódva, amikor a még német kézen lévő Budáról sütvíve érkeztek a lövedékek.

Néhány nappal később már a Múzeum utca 17. szám alatt működött a szakszervezet. És itt volt a központja mindaddig, amíg hét és fél év múltán kényszerűen távoznia kellett e látványosan szép, minden szempontból megfelelő épületből.

Musits Jenő (tanító, szakszervezetünk Vas megyei alapító szervezője):

Egy 1945. szeptember 28-i jelentés szerint *Celladömölkön 39, Kőszegen 76, Szentgotthárdon 76, Körmenden 121* szervezett pedagógus tevékenykedett. A szakszervezetek Vas megyei tanácsa az év október elsején 487 szervezett pedagógust jelent az országos szakszervezeti tanácsnak. Szakszervezetünk tagjai a tagtoborzás mellett a *szakmaközi bizottságokban* is dolgoztak, a többi között *Szentgotthárdon, Csörötnéken, Őriszentpéteren, Sárvarott*, tisztségviselőink jelentős része ott volt a *nemzeti bizottságokban is, Németh Jenő* járási titkárunk pedig, miután tevékenyen részt vett falujában a földosztásban, létrehozta a *paraszt-földmunkás szakszervezetet* is. S közben már javában dúlt hazánkban a világon is páratlan méretű infláció, amely a legsúlyosabban a kizárólag a fizetésükből élőket, így a pedagógusokat sújtotta, mert nem rendelkeztek tartalékokkal.

A túloldalon Zsebők Kornélia visszaemlékezését közöljük, aki Pestszentlőrincen, az akkor még önálló településen már 1945 januárjában megalapította a helyi pedagógus-szakszervezeti csoportot.

Az 1945-ös emlékek nyomában

Pestszentlőrinc megyei várost 1945. január 5-én érték el a szovjet csapatok. Gyorsan haladtak Pest felé, mert a város fele lakatlan volt: 1944. november 15-ei hatállyal kiürítette a „Kormánybiztosság”. A lakosságnak a kiköltözött része szétszóródott; Kispest, Pest, Kőbánya stb. fogadták be őket. Azok maradhattak, akiknek nem kellett a lakóhelyüket elhagyni.

A kiürített területen jött létre a szovjet városparancsnokság, melynek vezetője egy *Cuba* nevű ezredes volt. Igen jóindulatú embernek ismerhettük meg. Egyik legfontosabb feladatuk tűzte ki, hogy a városháza óvóhelyén védelmet talált lakosokból alakítsanak rendőrséget, jelöljenek ki polgármestert és egy olyan tolmácsot, aki jól beszél oroszul. Felvázolta a legsürgősebb feladatokat: a közigazgatás megteremtése, a halottak összeszedése, a lakosság felszólítása a hazatérésre, népkonyha felállítása; de legfontosabbként az iskolák megnyitását, a tanítás megkezdését jelölte meg.

Az újonnan szerveződő vezetésnek nem volt könnyű dolga. A nyilas polgármester híveivel együtt nyugatra menekült. Kispestről jöttek helyismerettel alig rendelkező emberek. De szerencsére a város Pest felé eső részén lévő házakban voltak lakók. Érthetően a szociáldemokrata párt szervezete itt alakult meg újra, tagjai adtak embereket az induláshoz.

Cuba ezredesnek volt egy tolmácsa, egy kárpátaljai magyar fiú, de helyismerettel ő sem rendelkezett. Segítségként ketten is, *dr. Varjú Géza* ügyvéd, volt első világháborús hadifogoly, valamint *Schuszdek László* fogász, aki ugyancsak jól beszélt oroszul, vállaltak tolmácsolási szerepet.

1945. január 8-án megalakult a Nemzeti Bizottság. A kispesti *Házi Árpád* lett a rendőrkapitány, *Józsa Sándor*, ugyancsak kispesti, a polgármester. A tagok zöme lőrinci volt. Cuba ezredes kijelölte, hogy 8 napon belül meg kell kezdeni a tanítást. A két friss vezetőnek fogalma nem volt arról, hogyan, miként – mindketten szabók voltak, kispestiek. Lőrinci pártszervezetek tagjai támogatták őket a munkában. *Worell István*, aki régi munkásmozgalmi ember volt, javasolta, hogy keressék meg *Liksay Sándornét*, aki közismert és köztiszteletnek örvendő tanítónő, ő biztosan fog segíteni. A felkutatása nem volt egyszerű, mert Liksayné családjával együtt a kiürített részben lakott. Dobrovolny Józseftől hozták a hírt, hogy hol keressék Liksaynét. A felkutatás sikerrel járt. A kispesti Református Egyház lakóházában találta meg egy városi altiszt azzal a hírrel, hogy megválasztotta a Nemzeti Bizottság tagjául, és várják a jelentkezését.

Pest még nem volt „szabad”, katonai alakulatok, tankok, harcokcsik száguldoztak feléje. Repülőrajok voltak a levegőben, bombákat szórta. Az utcán sem volt tanácsos járkalni. Másnap egy szovjet katona és egy városi altiszt jött Liksaynéért, aki az édesapjával és a kisérővel elindult Lőrincére.

Cuba ezredes hadiszállásán, a Városháza melletti egyik villában kellett jelentkezni. Schuszdek László tolmács jelenlétében közölte az ezredes, hogy mi lesz a feladata. Azt is elmondta, hogy minden segítséget megad, ami a háborús események között megadható.

Hadd szóljak a továbbiakban már „első személyben”, hisz a felkutatott és hazatért tanítónő – akkori férjezett nevemen – én voltam. Helyismerettel rendelkeztem; régi légoltalmi előadó voltam, körülbelül 1000 embert képeztem ki elsősegélynyújtónak a Légoltalmi Liga tanfolyamain. Korábban népművelési tanfolyamokat vezettem évekig, de iskolai oktatást még nem szerveztem. A város kiürített részébe esett több iskola – Wlassics utcai, Gulner utcai, Szemeretelepi stb. Ezek gyerekanyaga a szülőkkel eltávozott. Maradt a Piros, az Állami telepi és a Hengerson utcai iskola. A pedagógusokról is kevés információ volt. Működött a Tarsoly Nyomda; rölapokat készítettem. Pedagógusgyűlést hirdettem a Városházára. Az eredmény siralmas volt: január 18-án 8 pedagógus jelentkezett a mintegy 200-ból.

Beiratkozást hirdettünk a Piros iskolába, melyet először a jelentkezett pedagógusokkal és a Madisz ifjúsági szervezet fiataljaival kitakarítottunk. Tizenkét szülő jelentkezett a gyermekével, így indultunk.

A gyerekekkel játszottunk, mesét olvastunk és kétórai foglalkozás után hazafeladtuk őket. Eközben Pest „szabad” lett, Buda még nem. A Pirt-gyárban felállítottak egy népkonyhát. Onnan kaptunk ebédet, egy tál ételt, lóglutást.

Édesanyám az első világháború végén a VIII. Kerületi Dugonics utcai Fővárosi Elemi Népiskolának volt bizalmija, a Magyarországi Munkások Gyermekebarát Egyesületének elnökségi tagja. Tőle sok segítséget kaptam. Ő javasolta, hogy mivel már elég szép számú pedagógus jelentkezett, alakítsunk szakszervezetet. 1945. január 20-án meg is alakult a Pestszentlőrinci Pedagógus-szakszervezet 43 taggal. Ebbe a csoportba mindenkit felvettünk, tanárt, tanítót, hivatalsegédet egyaránt. Hetenként összejöttünk és megbeszéltük a feladatokat. Az Üllői úton, a Lajosmizsei vasútvonaltól keletre volt egy szovjet szűrőállomás. A hazatérőket ellenőrizték, és akit alkalmasnak találtak, azokat összegyűjtötték és kivitték a Ferihegyi repülőterre, hogy a téglatörmelékét összegyűjtsék, s így minél hamarabb alkalmas legyen a terület a szovjet gépek leszállására. Hogy a tanulóinkat ne vihessék ki dolgozni, fehér vászon karszalagot csináltattam, melyre cirill betűkkel fel volt írva, hogy tanuló, ezekre a karszalagokra a városparancsnok ráütötte a bélyegzőjét. Ilyet kaptak a tanárok és szakszervezeti tagok, és ilyen táblát tettünk ki a pedagóguslakások ajtajára is.

A létszám napról napra emelkedett, mind a tanulóké, mind a pedagógusoké. Lassan megtörtént az alsó és felső tagozat szétválasztása, majd az elemi iskoláé és a középiskoláé. Ebédet mindenki kapott. Az edényt, tányért vagy kislábost a gyerekek hozták. A pedagógusok fizetése is az ebéd volt és heti 1 kg kenyér. Márciusban kaptunk egy pár gumitalpat, áprilisban 4 méter vászon ruhaanyagot.

A helybeli pedagógus-szakszervezet márciusban beszerzési csoportot alakított. Vidékről hoztak fel élelmiszert, amit a tagoknak kiosztottunk. A fuvaros panaszkolt, hogy a portyázó katonák miatt nem valami biztonságos a vidéki vásárlás. Az lenne jó, ha a városparancsnok el tudná intézni, hogy kapjanak szovjet teherautót. Cuba ezredes ismét segített. A Hoffnergárban volt egy tankjavító műhely. Ezt egy *Kutenikov* nevű parancsnok vezette. Cuba megbeszélte vele, hogy támogatasson bennünket. Elmondta, hogy a csoportunk jól dolgozik, folyik a tanítás, a pedagógusok szakszervezeti tagok stb. Kutenikovnak is volt egy kérése. Az embereinek szálláshelyre volna szüksége, mert a műhelyekben alszanak. A Hengersonon volt az egyik iskolánk. Abban leválasztottunk egy részt és átadtuk munkásszállásnak. Mi kéthetenként kaptunk egy szovjet autót sofőrrel és igazolványokkal ellátva, s így mentünk vidékre élelmiszerezni. Csanádpalotára jártak a beszerzőink. De pénzért nem tudtak venni semmit; nekik csereanyag kellett. A főváros közellátási parancsnoka *Vas Zoltán* volt. Őt kellett felkeresnem, és tőle kaptunk melaszt (cukorgyári termék) és petroléumot. Ezért cserébe adtak burgonyát, borsót, babot, amit a tagjainknak adtunk.

Megalakítottam a hivatalos beszerzési csoportot. Ők osztották szét az árut, ők gyűjtötték be a kosarakat, zsákokat, edényeket. Mérleget is kapunk egyik tagunktól. A tanév végén ez a beszerzési csoport Lőrincen megszűnt és beolvadt a budapesti központi beszerzési csoportba.

Május elsején a Pestszentlőrinci Pedagógus-szakszervezet népes csoporttal képviseltette magát a budapesti felvonuláson. Minden tagunkat elláttuk személyi igazolvánnyal.

Buda felszabadulása után jelentkeztem a Múzeum utca 17-ben, ahol akkor már működött a Pedagógusok Szakszervezete. Tamás Károly fogadott, aki csodálkozva hallgatta a beszámolómat több vezetőségi taggal együtt.

Beválasztottak a budapesti vezetőségbe. 1946-ban tartotta a Pedagógusok Világszövetsége a háború utáni első nemzetközi kongresszusát Párizsban. Négytagú delegáció képviselte Magyarországot: *Tamás Károly* elnök, iskolaigazgató, *Béki Ernő* főtákar, tanár, *Szávai* (Kusz) *Nándor* tanár, főigazgató és *Liksayné Zsebők Kornélia* tanítónő. Fogadott bennünket a magyar követ, *Auer Pál*. Részt vettünk a francia kultuszminiszter fogadásán is.

Az ott töltött idő alatt szerettem volna meglátogatni a Párizsi Magyar iskolát, de erre nem volt mód, mivel a kongresszust júliusban, a nyári szünet alatt tartották. Ehelyett feldolgoztam az iskola történetét, melyet *Lengyel Paula* és *Zachár Erzsébet* vezetett. Hazaérkezésünk után ezt a munkát átadtam a budapesti szakszervezeti vezetőségnek.

1945. január 20-a óta vagyok tehát szakszervezeti tag.

A jubileum alkalmából nagy szeretettel köszöntöm az Elnökség minden tagját, és kívánok sok, szép, eredményekben gazdag esztendőt a PSZ-nek.

Tekesné Zsebők Nelli

KÖZMEGHALLGATÁS BRÜSSZELBEN

A Pedagógusok Szakszervezete 2005. január 17-én 45 fős delegációval – köztük a PSZ elnökével és alelnökeivel – képviseltette magát az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottsága (ETUCE) és az Oktatási Internacionálé (EI) Páneurópai Bizottsága által rendezett közmeghallgatáson Brüsszelben. (A nagy létszámú magyar delegáció ott tartózkodásának költségeit az ETUCE, illetve az EI biztosította.) A tanácskozási résztvevői az európai pedagógus-szakszervezetek képviselői, a nemzetközi szakszervezeti szövetségek vezetői, valamint oktatáskutatók, szakértők voltak. A konferencián részt vett az Európai Bizottság oktatási biztosa, Ján Figel' és az unió „kormányának” illetékes csapata is. A Nemzetközi Szakszervezeti Házban rendezett konferencia fő témájaként megtárgyalták a pedagógusképzés helyzetét és ennek fejlesztésével összefüggő teendőket uniós szinten, valamint a tagállamokban.

Az előadásokból és a vitából egyértelműen kiderült, hogy Európa-szerte általános az igény a pedagógusok alapképzésének javítására, reformjára, továbbá a szakmai továbbfejlődés feltételeinek biztosítására. Az EU tagállamai között e téren is jelentős eltérések vannak. Magyarországon például több mint egy évtizede „folyik” a pedagógusképzés reformjának előkészítése. Ám még egyetlen hivatalos koncepció sem született, és szélesebb körű szakmai vita sem zajlott erről, pedig szakszervezetünk is folyamatosan sürgeti mindezt. Jellemző módon az ülés előtt néhány nappal, bizalmas minősítéssel kaptuk az OM e témára vonatkozó tájékoztatóját. A PSZ a nemzetközi tanácskozást követően méginkább szükségesnek tartja ennek nyilvánosságra hozatalát, széles körű megvitatását és a hazai pedagógusképzés mielőbbi reformját. Az alábbiakban a konferencián elhangzott véleményekből gyűjtöttünk össze néhány jellemző részletet.

A közmeghallgatás rávilágított a pedagógusszakma helyzetére, valamint a képzésre vonatkozó konkrét és távlati teendőkre. Ennek eredményeként azt várjuk, és aktív tevékenységünkkel elő is segítjük, hogy országos és európai szintű kezdeményezésekre, továbbá határozott lépésekre kerüljön sor az igényelt megoldások érdekében.

Ján Figel' (EB oktatási biztos). A konferencia az EU jövője szempontjából nagyon fontos témát tűzött napirendjére. Az unió nagy kihívása a dinamikus fejlődő gazdaság megteremtése, a tudásalapú társadalom kialakítása színvonalas oktatás nélkül nem lehetséges. Ehhez pedig sokoldalúan felkészült, minőségi pedagógusokra van szüksége Európának. Ők nyithatják meg az EU fejlődésének új fázisait. Mindebből következően a pedagógusszakma új kihívásoknak néz elébe. Ezek felvállalásához képesség, motiváltság és megfelelő támogatás is szükséges. A 2010-ig szóló EU-program alapján meghatározható, hogy mire, mely tagállamra milyen feladatok várnak. Az ETUCE szerepe e tekintetben nagyon jelentős lehet. Európában sok a nyugdíj előtt álló pedagógus. Ezért is kell a pedagógusképzésre nagy figyelmet fordítani. A következő tíz évben az EU-nak egymillió új pedagógusra lesz szüksége. A pedagógus óriási érték hordozója. A megkülönböztetett figyelmet ez is indokolja. A fentiekből az is következik, hogy az EU-ban pedagógusmobilitás fejlesztésére van szükség. Ez nem nélkülözheti a képzés koordinációját, összehangolását. A pedagógusképzést egyszerre kell a nemzeti és az EU egészének igényeihez igazítani. E tekintetben egyaránt fontos a megfelelő szakmai és nyelvi ismeret.

Az EU kormányának, az Európai Bizottságnak alapvető célja stimulálni a pedagógusképzés hatékony reformját a tagállamokban, ezzel együtt megteremteni a diplomák kölcsönös elismerésének feltételeit. A tagállamok politikusaiban erősíteni kell az oktatás jelentőségének tudatát, amelynek nemcsak szólamokban, hanem cselekedetekben is ki kell fejeződni.

Varga László (PSZ-alelnök). Az EU-alapszerződés a tagállamok kizárólagos jogkörében hagyja az oktatás és a képzés tartalmával, szervezeti felépítésével kapcsolatos kérdéseket, és az oktatásban kizár bármilyen jogharmonizációs kényszert. Magyarország és a Pedagógusok Szakszervezete is megőrzésre méltó értéknek minősítik az európai oktatási rendszerek sokszínűségét, hiszen az európai társadalmak következetesen ragaszkodnak a saját nemzeti arculatukhoz, az oktatás pedig a nemzeti identitás megőrzésének egyik fontos eszköze.

Ugyanakkor az EU fontos célja, hogy megalapozza és fejlessze a minőségi oktatást és képzést. Ezért programokkal, pénzügyi alappal, ösztöndíjakkal segíti, egészíti ki a tagállamok oktatáspolitikáját. Az oktatás feltételrendszerére, finanszírozására azonban nincsenek kötelező jellegű előírások, EU-normák. Miközben az EU például a

mezőgazdaságban szigorúan szabályozza az állattenyésztés feltételeit, a nevelési-oktatási intézmények működése tekintetében nincs semmiféle előírás. Pedig szükség lenne ilyenekre, amelyeket a PSZ már korábban is kezdeményezett. Az eltérő színvonalú és feltételrendszerű oktatás ugyanis káros hatást gyakorol az unió egységére gazdasági és szociális téren egyaránt. Végső soron megakadályozhatja egy összeforrt szociális Európa létrejöttét.

Ján Figel' Varga László hozzászólására reagálva elmondta, hogy a feltételeket tagállamonként kell meghatározni. Az EU e tekintetben csupán ajánlásokat fogadhat el, ám direkt módon nem írhatják elő azokat. A célokat ugyan megfogalmazták, ám ezek nem kritériumok, nem normák. Mindezek alapján csak lassú előrelépésre van esély. A tagországok kormányainak felelőssége, hogy az EU-elvárásokhoz igazodó döntéseket hozzanak. Ehhez a jelenleginél jobb kommunikációra, a politikuskok meggyőzésére van szükség. A pedagógus-szakszervezeteknek ebben is szerepet kell vállalniuk.

Ulf Frederikson (Közép-svédországi Egyetem professzora). Alapvető kérdés napjainkban, a modernizálódó iskolarendszerben, hogy hány pedagógusra van szükség, és milyen kompetenciákkal rendelkezzenek. Az EU néhány tagállamában például a diákok autonómiáját fontosabban tartják, mint a pedagógus személyiségét. Ugyanakkor tudni kell azt is – ezt sok helyen elfelejtik –, hogy a nagyobb diákautonómia még több pedagógust igényel. Sőt a modern informatikai eszközök sem csökkentik a pedagógus-foglalkoztatás iránti igényt. A klasszikus pedagógiai ismeretek mellett egyre nagyobb szükség van a pedagógusok informatikai és idegennyelvi ismereteire is. A helyes arányok kialakításában azonban számos helyen torzulások vannak, mintahogy a módszertani szabadság tekintetében is.

Az EU-tagállamok egy részében rendkívül kevés a fiatal pedagógus, és egyre kevesebb a megfelelő ambícióval rendelkező, e pályára tudatosan készülő egyetemi, főiskolai hallgató is. Emiatt is szükséges felülvizsgálni a pedagógusképzést éppúgy, mint a pedagóguspálya presztízsét, vonzását. Mindehhez magasabb bérekre is szükség van!

Graham Lane (Newham Council – Anglia). A megfelelő bér- és munkakörülmények tehetik vonzóbbá a pedagóguspályát. Nagy-Britanniában sok pedagógus az első öt évben elhagyja a pályát. Ebben a szakma nehézségei és a nem megfelelő anyagi elismerés egyaránt szerepet játszanak. Ezért is vezették be az Egyesült Királyság területén a teljesítmény-bérpótlékot, amelyet azok a pedagógusok kapnak, akik teljesítményükkel hozzájárultak az oktató-nevelő munka eredményességéhez.

A konferencia fő kezdeményezései

- Az oktatásnak az Európai Unió kulcsfontosságú tényezőjévé kell válnia. A lisszaboni stratégiában megfogalmazott kihívásokat csak így lehet teljesíteni. Európának ehhez jól képzett pedagógusokra van szüksége.
- Javítani kell a pedagógusok alapképzését annak érdekében, hogy a jövő pedagógusai magas szinten képzett szakemberek legyenek, és megfeleljenek a XXI. század követelményeinek. Ezért sürgető szükség van a pedagógusképzés reformjára.
- Megfelelő létszámú, felkészült pedagógust kell a pályán tartani a pedagógusszakma minőségének javítása érdekében, s ehhez a kellő finanszírozási feltételeket is biztosítani. Elő kell írni, hogy a szakmai továbbfejlődés szigorúan hozzátartozik a pedagógushivatáshoz, ám ehhez a szükséges feltételeket is meg kell teremteni.

PÁLYÁZATI FIGYELŐ

E rovatunkban a közoktatás területére, valamint a társadalmi szervezetek számára kiírt pályázatokra szeretnénk felhívni olvasóink figyelmét. Lapunk hasábjain csak a pályázat rövid ismertetése fér el. Aki ennél bővebben szeretne tájékozódni, azt arra kérjük, hogy a KONZUL 11 Bt.-nél Potápi Ritát keresse. (1068 Budapest, Benczúr u. 45. I/101. Telefon: 06/1/461-2410; e-mail: konzul11@freemail.hu)

Cím: Kodály Zoltán emlékére Határidő: 2005. 04. 15.

Kiíró: Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány

Pályázhat: Egyének, munkaközösségek, intézmények.

"Kodály Zoltán emlékére" szakalapítvány

A Szakalapítvány pályázatot hirdet az iskolai ének-zenei nevelés helyzetének és az amatőr kórusmozgalom színvonalának javítása érdekében harmadik főnél nagyobb létszámú iskolai énekkarok körutalálkozóin, fesztiválon való részvételére - ha műsoruk elsősorban Kodály Zoltán karműveire, biciniumaira épül. Az elnyerhető támogatás felső határa 150 000 Ft. Pályázati űrlap igényelhető személyesen a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány titkárságán vagy a recepción (Professzorok Háza 1146 Bp., Ajtósi Dürer sor 19-21.), illetve postai úton nagyalakú, (A4-es) felbélyegzett válaszboríték küldésével. INTERNETEN www.prof.iif.hu/prc

Cím: Tudomány az oktatásban Határidő: 2005. 04. 29.

Kiíró: Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány

Pályázhat: magánszemélyek és alkotó közösségek

"Tudomány az oktatásban" szakalapítvány

Célja: a tudományos kutatások során született eredmények alkalmazásának elősegítése a felsőoktatásban. Pályázni lehet: új kutatási eredmények, illetve új tudományterületek, új tantárgyak oktatását szolgáló jegyzet formájában vagy elektronikus hordozón megjelenő tananyag készítésére. Ebben az évben kizárólag a természettudományok területéről várunk pályázatokat. A pályázatok támogatására kiosztható keretösszeg: 2,5 millió forint. Az egy pályázattal elnyerhető támogatás: egyéni pályázat esetén 100-200 000 Ft, szerzői kollektívák esetén max. 300 000 Ft.

Pályázati űrlap igényelhető személyesen a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány titkárságán vagy a recepción (Professzorok Háza 1146 Bp., Ajtósi Dürer sor 19-21.), illetve postai úton nagyalakú, (A4-es) felbélyegzett válaszboríték küldésével. INTERNETEN www.prof.iif.hu/prc

Kiíró: Tempus Közalapítvány, Beadási határidő: folyamatos

Pályázat címe: Felnőttoktatási előkészítő látogatások (Grundtvig 3)

Pályázhatnak: Felnőtt tanulókkal foglalkozó oktatók, tanácsadók, vezetők.

Grundtvig 3 – Felnőtt-oktatói mobilitás

Egyéni ösztöndíjak módszertani továbbképzéseken való részvétel támogatására

Ez a pályázattípus felnőtt tanulókkal foglalkozó oktatók, tanácsadók, vezetők továbbképzését teszi lehetővé szervezett nemzetközi szeminárium vagy egy tetszőleges külföldi felnőttoktatási intézményhez történő látogatás keretében. A látogatás célja az oktató szakmai és nyelvi fejlődése, valamint az intézmények közti együttműködés és tapasztalatcsere ösztönzése. A 2004/2005-ös tanévben az alábbi határidőkkel, a tervezett kiutazás előtt legalább 8 héttel lehet pályázatot benyújtani a Socrates Nemzeti Irodához: folyamatosan, a kiutazást megelőzően legalább 8 héttel lehet pályázatot benyújtani a Grundtvig 3 akcióban. A pályázatokat minden hónap első hetében bíráljuk el.

A tanulmányutat 2004. augusztus 1. és 2005. július 31. között lehet megvalósítani. A pályázatokat on-line és postai úton is el kell juttatni a Tempus Közalapítványhoz a fent megadott határidők valamelyikére.

Kiíró: Oktatási Minisztérium, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Európai Integrációs Ügyek Koordinációjáért Felelős Tárcá nélküli Miniszter, Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium Beadási határidő: folyamatos

Pályázat címe: Erdei iskolázáshoz kapcsolódó továbbképzéseken való részvétel

Pályázhatnak: Pedagógusok.

A pályázat tárgya: az "Erdei iskolázáshoz kapcsolódó pedagógus-továbbképzések támogatása 2003." című pályázat által támogatott továbbképzések megvalósítási költségeihez történő hozzájárulás révén a továbbképzéseken való kedvezményes részvétel biztosítása a jelentkező pedagógusok számára. Jelentkezhet: bármely iskolatípusban általános iskolás korosztályt tanító pedagógus, amennyiben az őt delegáló oktatási intézmény felelős

vezetője jelentkezését támogatja. A támogatás mértéke és formája: a felhívás kiírója a képzési költség 100%-át fedezi, melyet a képző intézménynek/szervezetnek utal át a jelentkezéseknek megfelelően. A jelentkezések támogatásához rendelkezésre álló pénzügyi keret: max. 59 000 000, azaz ötvenkilenc millió forint. Egy oktatási intézményből max. 2 fő jelentkezhet! (Az egy intézményből érkező jelentkezéseket kérjük egy borítékban, egyszerre nyújtásuk be!) Jelentkezni kizárólag a Környezeti Nevelési és Kommunikációs Programigazgatóság www.konkomp.hu honlapjáról letölthető "Továbbképzési Adatbázis 2003"-ban meghirdetett képzésekre lehet. A jelentkezéshez szükséges formanyomtatvány (Jelentkezési lap), valamint a támogatott továbbképzések listája (Továbbképzési Adatbázis 2003) kizárólag elektronikus úton, a következő honlapon érhető el: www.konkomp.hu. A jelentkezés lebonyolításával kapcsolatban további információt az OM Alapkezelő Igazgatóságánál Degéné Major Judit osztályvezető vagy Koós Bernadett tájékoztató a 34-34-800/303-as telefonszámon nyújt munkanapokon 8.30-12.00, illetve 13.00-16.00 között (pénteken 14.00-ig).

www.om.hu; www.kvvm.hu; www.kancellaria.gov.hu; www.gm.hu;

Kiíró: suliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Beadási határidő: Folyamatos.

Pályázat címe: Pedagógus-továbbképzés, jó gyakorlatok

Pályázhatnak: Óvodák, iskolák, gyakorló pedagógusok és programfejlesztő műhelyek.

A suliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. 3.1.1-es központi programjához kapcsolódóan, az alapkészségek és kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének érdekében "Jó gyakorlatok"-kal rendelkező óvodák, iskolák, gyakorló pedagógusok, és programfejlesztő műhelyek jelentkezését várja. A suliNova Kht. olyan programokat keres, amelyek erőteljesen és újszerű módon járulnak hozzá a szövegértési-szövegalkotási, a matematikai, logikai, az idegen nyelvi, a szociális, környezeti és életviteli, valamint életút-építési kompetenciák valamelyikének fejlesztéséhez; amelyeket a gyakorlatban már kipróbáltak vagy kipróbálásra alkalmasak, és a tanulók aktív bevonását teszik lehetővé; amelyek az iskolai élet akár több területén (tanórán vagy azon kívül) használhatók. A benyújtott dokumentáció lehet foglalkozásterv, tanórai modul, illetve modulrendszer, oktatási projekt vagy több éves egységet átfogó program, taneszköz rendszer is.

Kiíró: suliNova Kht. Beadási határidő: folyamatos

Pályázat címe: Pedagógusok munkacsoportjai a HEFOP 3.1.1 és 2.1.1 programokhoz (suliNova)

Pályázhatnak: Közoktatás-fejlesztésben jártasságot szerzett szakemberek, műhelyek.

A suliNova közoktatás-fejlesztési és pedagógus-továbbképzési kht. 3.1.1-es központi programjához kapcsolódóan, az alapkészségek és kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének érdekében "jó gyakorlatok"-kal rendelkező Óvodák, iskolák, gyakorló pedagógusok és programfejlesztő műhelyek jelentkezését várja. A suliNova Kht. olyan programokat keres, amelyek erőteljesen és újszerű módon járulnak hozzá a szövegértési-szövegalkotási, a matematikai, logikai, az idegen nyelvi, a szociális, környezeti és életviteli, valamint életút-építési kompetenciák valamelyikének fejlesztéséhez; amelyeket a gyakorlatban már kipróbáltak vagy kipróbálásra alkalmasak és a tanulók aktív bevonását teszik lehetővé; amelyek az iskolai élet akár több területén (tanórán vagy azon kívül) használhatók. A benyújtott dokumentáció lehet foglalkozásterv, tanórai modul illetve modulrendszer, oktatási projekt vagy több éves egységet átfogó program, taneszköz rendszer is. Az adatlap mindkét SuliNova-pályázat esetén személyesen átvethető a suliNova Kht. recepcióján (Budapest XIII., Váci út 37., 8. emelet) vagy letölthető a www.ptmik.hu honlapról. A jelentkezés benyújtásának helye: suliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., 1364 Budapest Pf. 254. Részletes információk Berki Mária, a suliNova Kht. Programfejlesztési Központ munkatársa szolgálat. Telefonszám: 06-70-451-86-22; (06-1-) 886-3982

LISTAVEZETŐ TISZAPARTIAK

Évről évre közzéteszik a középiskolák felvételi eredményességi rangsorát. A legutóbbi lista az 1999–2004 közötti időszakban a felsőoktatási intézményekbe felvett középiskolások arányait mutatja három kategóriában: gimnáziumok, vegyes középiskolák, szakközépiskolák. A vegyes középiskolák listáját a szolnoki Tiszaparti Gimnázium és Humán Szakközépiskola vezeti, amelynek igazgatója dr. Pataki Mihály, a PSZ elnökségének tagja, az Országos Intézményvezetői Tagozatunk elnöke. Mi áll a sikerek mögött? Mennyire objektív a ranglista? Ezekre a kérdésekre kerestük a választ az intézmény vezetőjével készített interjúban.

– Miben rejlik a siker kulcsa? Miben nyújt többet a diákoknak e középiskola? Mivel iskolájuk vegyes iskola, így – gondolom – különösen nagy értéke van az első helynek. A diákok átérzik ennek jelentőségét?

– A siker kulcsa abban rejlik, hogy a nevelőtestület, az iskolavezetés konszenzussal alakította ki az intézmény nevelési, pedagógiai programját, építve a meglévő hagyományokra. Az intézmény iránt érdeklődő szülőkkel és tanulókkal előzetesen megismertetjük az iskola pedagógiai hitvallását, a nevelési pedagógiai program célkitűzéseit, valamint a követelményeket. Az intézménybe jó képességű és jól tanuló diákok jelentkeznek; 64 településről. Ez egyben azt is jelenti, hogy nagy hangsúlyt helyezünk az úgynevezett hozzáadott értékre. A tantestületből mindenki rendelkezik a munkavégzéshez előírt képesítési követelményekkel. A tanár kollégák döntő többségének plusz kompetenciái is vannak. A nevelőtestületi pedagógiai egység és a tanári szabadság összhangban áll.

Az iskolában nincsenek úgynevezett általános tantervű „sima” osztályok. Különböző képzési irányokat már a 9. évfolyamtól kezdve választanak a diákok; ezek az egyes képzési irányok tekintetében többletórászámmal és emelt szintű tananyagot jelentenek, ám a továbbtanulás szempontjából előnyös helyzetbe hozzák a diákokat.

A kötelező és választható órakeretek a fenti célt szolgálják. Az iskola tanórai, valamint tanórán és iskolán kívüli tevékenységi rendszere a pedagógiai programban meghatározott fő célkitűzések szerint összehangolt. Nagy hangsúlyt helyezünk a különböző szintű versenyekre való felkészítésre, a versenyeztetésre, a tehetséggondozásra. A versenyre való felkészítés során különösen fontos szerepet kap a sokoldalú információszerezés lehetősége, valamint a különböző információforrások használatának gyakorlása. Ehhez nagyon jó infrastrukturális alapot biztosít az iskola eszközállománya, kiemelten az informatikai és a könyvtári háttér. A szakközépiskolai osztályokban a gimnáziumi osztályokéhoz hasonlóan magas a továbbtanulási, felvételi arány. Az elért eredménynek az iskolaközösség szintjén is nagy jelentősége van. Kohéziós erő az iskolaközösség számára, melyet a nevelőtestület és az iskolavezetés nevelési tényezőként is működtet. Hogy a diákok milyen mértékben érzik át a jó helyezést jelentőséget? Erre beszédes példa, hogy a szeptember 1-jei tanévnyitóra – amelyre már az érettségizetteknek nem kötelező

eljönni, és ahol a felvételi eredmények bejelentése történik – nagyszámban jelen vannak és együtt örülnek az elért eredményeknek. Az eredményesség az osztályok versenyé is.

– Mennyire ad objektív képet a ranglista. Gondolok itt arra, hogy a mérés a felvételizők arányában mutatja a sikeres vizsgát tett diákok számát, szemben az összes végzősszel. Ebben az esetben lehet, hogy ahonnan egy diák kívánt felvételizni, és fel is vették a kívánt intézménybe, az automatikusan 100%-ot jelent. Milyen eredményekből tevődik össze a kiváló átlag, mely az első helyet eredményezte?

– Természetesen minden ranglistát lehet vitatni, hogy mennyire objektív. A Tiszapartiban az 5. osztályban 164 diák érettségizett a 2003/2004-es tanévben. Mind a 164 diák továbbtanulásra jelentkezett. Közülük elsőre 142 tanulót vettek fel felsőoktatási intézménybe, mégpedig több mint a 70%-ukat az általuk megjelölt első helyre vették fel. A diákok több mint 50 %-a olyan egyetemre és főiskolára került be, ahol a hozott pontszám mellett írásban és szóban is felvételizni kellett. Így szép számmal jutottak be diákok bölcsész, jogi karokra, elméleti és programozó matematikusnak, informatikusnak, közgazdasági szakokra, orvosi, gyógyszerész pályákra stb.

Ezen eredmény elérése hosszú pedagógiai folyamat gyümölcse, hiszen diákjaink nagy része a 10. évfolyam után úgynevezett fakultációs tantárgyakat is választott. Ennek is köszönhető, hogy e tanulók jól vagy jobban érettségizett mint az átlag, másrészt mivel a fakultációs tantárgyból eleve több ismerettel rendelkezett, így matematikailag is nagyobb volt az esélye, hogy felvételt nyer valamelyik felsőoktatási intézménybe.

Az iskolavezetés, az osztályfőnökök, de a szaktanárok is a középiskolai évek kezdetétől folyamatosan figyelemmel kísérik a tanulók továbbtanulási szándékát. Már jeleztem, hogy a 10. évfolyam második félévében tantárgyakat választanak, és már ekkor ez egyfajta irányultságot is jelent. Szóval azt hiszem, hogy a szülőkkel is egyeztetve ezen elképzeléseket, ez a pályorientációs tevékenység jól szervezett és tudatos a Tiszapartiban.

– Mennyiben fontos ez a mérés a középiskoláknak? Fontos a presztízs nekik?

– Ez egy összehasonlítási, viszonyítási lehetőség a középiskolák között. Mutatóul szolgál az, hogy az érettségizett

és jelentkező diákok közül mennyit vettek föl. Természetesen az OKI által közzétett egyéb mutatókkal együtt más rangsorolás is lehetséges, amely szintén tapasztalati érték is. Véleményünk szerint az érettségizettek számához viszonyított felvételi arány szerinti rangsor tekinthető a legobjektívebbnek.

Mindenképpen hozzájárul a középiskolák presztízsének megítéléséhez az, hogy milyen a továbbtanulási felvételi arány egy-egy középiskolában.

– A diákok a középiskolába jelentkezéskor figyelembe veszik a mutatókat? A ranglista befolyásolja döntéseiket?

– A felvételi eredmények alapján kiadott ranglista elég széles körben publikált és hozzáférhető. Így egy-egy iskola választásakor mindezt a jelentkezők figyelembe veszik.

– A diákok a középiskolában átérzik, hogy minden évben tulajdonképpen rivalizálás folyik az iskolák közt? Ők mit tudnak tenni a siker érdekében?

– A mi tapasztalatunk szerint az iskolák között nincsen egészségtelen rivalizálás, hiszen Szolnok városában sok jól teljesítő középiskola van.

Az egészséges verseny azonban érzékelhető. Az persze buzdítóan hat, hogy tudják diákjaink: a továbbtanulási arány az iskola számára is fontos. A tanárok, diákok és a szülői ház igyekeznek reális továbbtanulási célt meghatározni. Ebben a tekintetben a szülői ház és az iskola jó együttműködése igen eredményes.

– Ha elkészül az elemzés, és mindenki számára elérhető a rangsor, fordulnak a hátrébb végzett iskolák igazgatói, pedagógusai a mérés elitjeihez?

– A szakmai közvéleményben rangja van a felvételi eredményeknek, így a különböző szakmai körökben a jó vagy előkelő helyezést elért iskolák eredményeit elismerik, tapasztalataikat szívesen fogadják.

– Kijelenthető-e, hogy értékesebb a legjobbak között szereplő iskolákban a nevelői-oktatói munka, mint a többiben?

– Tekintettel arra, hogy egy intézmény tevékenységét sokféle szempont alapján lehet értékelni, így nem jelenthető ki, hogy az elsők közt lévő iskolákban folyó nevelő-oktatói munka értékesebb, mint a többiben.

(A középiskolák rangsorát lásd a túloldalon.)

Középiskolák tanulóinak felsőoktatási felvételi arányai 1999-2004 között

Ssz	Iskola neve	Város	FELVETT/12. O. LÉTSZÁM (F/L)					
			1999-2004	1999	2000	2002	2003	2004
Gimnáziumok (308 közül az első 10)								
1.	Fazekas Mihály G.	Budapest	96,16	89,52	94,12	96,61	99,28	100
2.	Zrínyi Miklós G.	Zalaegerszeg	93,94	91,3	91,85	95,37	93,58	99
3.	Révai Miklós G.	Győr	93,21	89,04	93,75	94,42	94,2	95,24
4.	Krúdy Gyula G.	Nyíregyháza	92,92	87,14	88,55	94,67	97,87	95,83
5.	Bolyai János G.	Szombathely	91,58		100	93,62	85,96	91,67
6.	Földes Ferenc G.	Miskolc	91,57	90,32	91,71	94,57	88,46	92,59
7.	Lovassy László G.	Veszprém	91,35	93,89	93,02	90,3	87,88	92,67
8.	Lehel Vezér G.	Jászberény	91,3	88,1	93,8	91,85	90,24	92,44
9.	Herman Ottó G.	Miskolc	91,16	82,53	98,69	91,91	90,71	92,86
10.	Zrínyi Ilona G.	Nyíregyháza	90,95	86,49	91,95	91,02	90,61	94,22
Vegyes középiskolák (173 közül az első 10)								
1.	Tiszaparti G. és Sz. *	Szolnok	81,07		76,67	78,79	82,47	86,06
2.	Batthyány Lajos G. és Sz.	Nagykanizsa	79,62	79,89	72,22	83,26	79,28	83,33
3.	Árpád G. és Sz.	Tatabánya	75,46	70,37	75,22	71,09	80,49	79,67
4.	Kodály Zoltán G. és Sz.	Kecskemét	75,21	59,57	72,92	72,34	94,12	75,56
5.	Illyés Gyula Ki.	Budaörs	74,23	62,16	81,91	78,9	72,12	73,08
6.	Neumann János G. és Sz.	Eger	73,64	72,61	74,13	67,27	67,19	87,65
7.	Tóparti G. és Műv. Sz.	Székesfehérvár	73,64	70,83	62,09	75,63	80	77,72
8.	Krúdy Gyula G. és Sz.	Győr	72,65	81,29	66,23	63,19	72,84	79,52
9.	Babits Mihály G. és Sz.	Pécs	72,57	59,49	66,27	72,64	81,97	80,57
10.	Boronkay György Ki. és G.	Vác	70,51	38,71	54,55	74,27	73,65	79,47
Szakközépiskolák (393 közül az első 10)								
1.	Jedlik Ányos Ki.	Győr	79,6	67,76	68,99	88,98	85,16	91,6
2.	Puskás Tivadar Techn.	Budapest	75,62	81,01	65,17	73,24	76,25	82,76
3.	Energetikai Szakképz. I.	Paks	71,33	55,29	66,67	76,14	84,15	75
4.	Széchenyi István Sz.	Nyíregyháza	67,79	49,68	60,45	75,59	73,23	83,21
5.	Csányi László Sz.	Zalaegerszeg	61,56	50,36	46,86	63,43	76,6	74,81
6.	Mechwart András Sz.	Debrecen	58,25	40,16	38,46	69,12	68,57	76,34
7.	Deák Ferenc Sz.	Győr	57,08	12,05	49,46	73,91	67,39	78,26
8.	Gépipari és Inform. Sz.	Szombathely	54,42	45,19	33,33	55,88	80	55,24
9.	Genius Tehetség-gondozó Ki.	Budapest	54,17		25	66,67	50	55,56
10.	Széchenyi István Sz.	Komárom	53,78	67,74	47,62	52,38	55,36	50,85

Forrás: Országos Közoktatási Intézet (OKI)

Az alternatív pedagógia posztoszocialista győzelme

(Részletek Sáska Géza oktatáskutató tanulmányából)

A reformpedagógiai eszmék közös gyökere a XIX. század végi különféle antikapitalista, a polgári életvitelt és kultúrát tagadó életreform-mozgalmak körül keresendő. A reform, vagy ahogy később hívták: az alternatív pedagógiai mozgalmak a természetinek és abszolútnak tekintett gyermek szükségleteiből indulnak ki, s ezzel többnyire elvetik akár a polgári, akár a megbukott szocialista társadalom többségi kultúráját, politikai berendezkedését, rétegződésének legitimációs elveit. Az elvont gyermeknek tulajdonított kielégítetlen szükségletek listájából kiolvasható társadalomkritikájuk lényege. Nem kell mást tennünk, mint a közös eredetet bemutatnunk, ahonnan a szocialista pedagógia levált, majd visszakanyarodott az alapokhoz.

A rendszerváltás és az alternativitás

Az erős állammal szembeni ellenszenv feloldására elvileg három út kínálkozott Magyarországon: az egyik a közösségi szférának, az állam szerepének liberális korlátozása, a másik a korai szocialistáktól (az ősbaldaltól) jól ismert, az állam nélküli, öngazgató társadalom építése felé vezetett, a harmadik pedig a közoktatást kivenné a tanügyigazgatás és a laikus ellenőrzés alól, és piaci vagy piacszerű viszonyok közé helyezné a neoliberais eszmerendszer szerint. (Ez utóbbi gondolat hamar elhalt, s ki sem fogunk térni rá a továbbiakban.)

A konzervatív liberális megoldás *politikai* természetű központi és helyi közügynek tekintette a közszolgáltatást, egy másik pedig tisztán *szakmai* kérdésnek. Az egyik országos és helyi szintű választások eredményétől tette volna függővé a közoktatás irányát, a másik pedig a szakma képviselői közötti erőviszonyoktól. Ez utóbbi lett a sikeres. Miért?

A társadalom egészének nevében fellépő MSZMP két generáció alatt diszkreditálta a „közösségi érdek” érrendszerét és vele együtt az erős és központból irányított államot. Ennek reális alternatívája az egypártrendszer keretei között a szovjet típusú és a polgári berendezkedést egyaránt elutasító *önsszervező* társadalom megszervezése volt a nyolcvanas évek elején és közepén.

A magyarországi 1956-os munkástanácsok, a NÉKOSZ, a közösségi nevelés hívei éppen úgy örömmel fogadták, hogy az ország vezetése – a lengyel Szolidaritás mozgalom követeléseinek elébe menve – a helyi szintű autonómia, a szakmai és munkás-öngazgatás irányába tett lépéseket, mint azok, akik a központi hatalom bármilyen gyengülését üdvözltek. Ebbe a vonulatba illeszkedik az önsszervező pedagógusok iskolájának gondolata, egy olyan oktatási rendszeré, amelynek irányítása nem függ sem a párttól, sem a minisztériumtól, sem a tanácsi apparátustól, csak a szakmától, ahogy az Országos Pedagógiai Intézet híressé vált fejlesztési koncepciójában olvasható. Ez a pedagógusok szabadságát, benne a pedagógiai pluralizmust, a korporáció uralmát jelentette.

Amit az 1972-es párhatarozat elindított, azt az 1985-ös törvény fejezte be, és ezt az 1993-as közoktatásról szóló törvény meg is erősítette. A régóta követelt pedagógiai pluralizmus teljessé vált: az iskola – a pénzügyek kivételével (és ez azóta is fájdalom) – autonómmá vált, a pedagógusok maguk választhatják meg tankönyveiket, és szavazással maguk állapíthatják meg azt a programot, ami szerint az iskola elvileg működne, s maguk szabhatják meg önellenőrzésük rendjét. A pedagógus munkavállalók demokratikusan döntenek saját maguk munkaadójáról, az igazgatójukról. Megszűnik a hierarchikus szakmai és általános felügyelet, és helyét az iskolában dolgozó s hozzá képest mást és talán jobban tudó szaktanácsadó szimmetrikus viszonya váltja fel. Ekkor zárult le Magyarországon a Szovjetunióban még a 1920-as években elkezdődött vita: az *inspektori* szerep megszűnt, az *instruktori* pedig megerősödött. A szakmai egymásmelletti-ségben testesült meg az iskolai szabadság, ahol értelemszerűen nincs függőséget feltételező ellenőrzés, így felelősség sem.

A szocialista nevelés alternatíváit keresők szabad térben találták magukat a rendszerváltás idején, a radikalizmusuk talaját vesztette, mindent meg lehet tenni az iskolában, amiről korábban csak álmodtak. Nincs állami és önkormányzati kontroll az iskolák felett, megszűnt az a norma, amivel szemben alternatívát lehetne állítani. Ettől az időszaktól kezdve például a Zsolnai-módszer mindössze egy a sok program közül, és nincs különösebb akadálya, hogy bárki a Gáspár László által elkezdett

szocialista munkaiskolák örökségét folytassa, vagy éppen comprehensív iskolaformát hozzon létre, vagy akár tovább folytatja közösségi iskolaként a bázis-demokrata elvek alapján megálmodott ÁMK-kat. Ezek mind-mind egyenrangú törekvések ma már. Eldől, hogy 'kié az iskola': a pénzügyi tekintetben függő, máskülönben totálisan szabad pedagógusoké.

A pénzügyektől eltekintve valóra vált mindaz, amiről Mihály Ottó a rendszerváltás napjaiban oly szépen és távlatosan írt. A „*személyiséget elszűrítő, represszív szocializációs gyakorlatot a személyiséget építő, személyiséget gazdagító gyakorlat*” akkor váltja fel, ha „*ennek közvetlen feltételeit a legfontosabb szocializációs «ágens», a pedagógus számára egy, a mainál függetlenebb iskola teremtheti meg*”. Az iskolák s a pedagógusok függetlenek lettek, ám mind bennük, mind a tanulók személyiségében és tudásában ezt a kedvező változást igen nehéz felfedezni.

Az állami (közösségi) oktatás

Nyugat-Európában vagy az Amerikai Egyesült Államokban többnyire csak a piaci (a magán) szférában tehetik azt, amit nálunk a közösségi szférában. Nincs a világon még egy ország, ahol az iskola tevékenysége ennyire függne a munkavállalók döntéseitől. Az is figyelemre méltó, hogy tőlünk nyugatabbra az alternatív szerveződések rövid életűek, nálunk nem. Ott a magánszférában a finanszírozás bizonytalansága és az alternativitás értelmezésében, illetve az elvek és a praxis között óhatatlanul mutatkozó természetes különbségek miatt rövid életűek ezek a kísérletek. Nálunk nincs így sem a magán-, sem a közösségi iskolákban, mert a pedagógusok fizetésük tekintetében közalkalmazottak, de a munkájukat illetően a saját legjobb szakmai meggyőződésüket követő autonóm szakemberek.

Az „autonóm közszolga” paradox helyzetében élnek és dolgoznak a magyar pedagógusok, akikkel szemben a szintén autonóm és a választásokkal döntési helyzetbe hozott önkormányzati képviselő-testületek kerültek.

Ennek e berendezkedésnek számos következménye közül az egyik az, hogy a demokratikusan megválasztott laikus önkormányzatok legitimítását folyamatosan megkérdőjelezzik a szakmai racionalitás nevében, a másik pedig az, hogy a közpénzek iránt korlátlan kereslet generálódik, végezetül az is, hogy a közszolgálati iskolák hatékonysága a közalkalmazottak munkafelfogásától és az innováció iránti hajlamától vált függővé. Mindennek következtében a tanulók tudása az iskolák többségében csökken. Minthogy a szabad iskolaválasztás nem a magán- és a közszférára, hanem az egyes autonóm iskolák programja közötti választást jelenti, drámaian megnőtt az iskolák közötti különbség, s vele együtt az a társadalmi egyenlőtlenség, melynek megszüntetését éppen ez az alternatív rendszer ígérte. Az iskolák szakmai közösségeinek szabadsága a társadalom szétszabdaltságához vezetett.

A központi oktatáspolitikai irányai ma

A rendszerváltást követő oktatási kormányzatok fő problémája nem a közösségi (önkormányzati) iskolák helyzetének kezelése, hanem a rendszerváltás előtti időszakban ellenzéki helyzetben lévő, vallási és alternatív pedagógiai-kulturális mozgalmak támogatása volt.

Az MDF-, KDNP-, Kiszgazda- és a FIDESZ-kormányok az egyházi, ezen belül elsősorban a katolikus és a református oktatás problémáira fókuszáltak, és az ezekhez kötődő értékrend – az un. ÉRTÉK-központú és minőségelvű iskola megerősítésén fáradoztak, az SZDSZ pedig a magániskolákon belül a reformpedagógiai és az alternatív utat követő iskolákat és mozgalmakat (erdei iskola, Waldorf, Rogers stb.) karolta fel. A közoktatásért felelős államtitkár is annak az Önfelkészítő Iskolák Egyesületének jeles képviselője, amelyik az iskolák szakmai autonómiáját erősíti. Az Alternatív Pedagógiai Műhely és Intézet az állami fenntartású Pedagógus Módszertani és Továbbképzési Központ részeként jött létre az előző SZDSZ-es oktatási kormányzat alatt, amely most a gyermeki kultúrát idéző Sulinova nevű kht.-ben fejlődik tovább. A korábbi ismert reformpedagógiai követelések a közoktatásról szóló törvény 2003. évi módosításában jogi dimenzióba kerültek, mint pl. az alsó tagozaton a buktatás és az osztályozás ti-

lalma, a felsőoktatási felvételik megszüntetése. Ugyanide tartozik az intellektuális és a fizikai terhelés (iskolátáska) csökkentési szándéka, valamint a 2005. évi a költségvetési törvényben elhelyezett hétvégi leckeadási tilalom. Tehát most teljesültek a reformpedagógiai követelések. A közoktatásról szóló törvényben deklarálták is „a gyermek mindenképp feletti érdekének” principiumát, ami nem sokban különbözik Ellen Kay száz évvel ezelőtti gyermek-isten felfogásától.

A tudományalapú tantárgyakat a „világ természetes viszonyait tükröző integrált” tantárgyakra cserélnék le, hogy a közoktatás a közelebből meg nem határozott „össztársadalmi gyakorlatra” készítsen fel, ahol majd az iskolában kialakított és értelemszerűen iránytalan és tárgyaltan képeségek aktivizálódnak, miként ezt ez elvet például Gáspár László „Egysé-

ges világkép és komplex tananyag” című, 1978-ban megjelent munkájából megismerhettük. Ennek az alternatív gondolatnak oly erős ma is a hatása, hogy az Oktatási Minisztériumnak a kétszintű érettségire történő tanár-továbbképzési anyagában hivatkozásként jelenik meg ez a munka. Hírlik, hogy a felsőoktatás reformja során a pedagógusképzés ügyeit tárgyaló bizottság körében felmerült: a tudományalapú szakok helyét a Nemzeti alaptantervben szereplő művelődésterület vegye át. Ha ez sikerül, akkor a polgári nevelés radikális alternatívái képviselőinek nagy győzelméhez gratulálhatunk. Erre már fel is készülhetünk, hiszen a polgári pedagógia radikális alternatívái egyre-másra valóra válnak Magyarországon, természetesen a gyermekek érdekében.

Színház a Budai Várban

A Nemzeti Táncszínház 2001. december 1-jén nyitotta meg kapuit a táncszerező közönség előtt a Budai Vár impozáns, történelmi helyszínén, a régi Várszínházban.

A teátrumot, a Táncforum 20 éves eredményes működésének jogutódjaként, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma alapította – engedve a táncművész szakma több évtizedes nyomásának. Így született meg az a színház, amely otthona lett a magyar táncművészetnek, annak teljes spektrumát bemutatva; a klasszikustól a modernig, a folklórtól a break táncig.

A Táncszínház egyik fontos feladata az, hogy saját pályázati kiírással új produkciók létrehozására sarkallja az alkotókat. A színház bérletrendszerre a gyermek, ifjúsági és felnőtt korosztály számára is változatos előadásokat kínál, a táncművészet valamennyi ágát felölelve.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek és az ifjúság is részesüljön a táncművészet élményében, mivel a jövő művészetet szerető közönsége közülük kerül ki, amennyiben jól teljesítjük feladatunkat, és megtanítjuk őket a művészetek befogadására. – vallja *Török Jolán*, a Nemzeti Táncszínház ügyvezető igazgatója.

A táncelőadások mellett a táncművészetek is helyet kapnak: a Táncszínház Galériában kiváló festőművészek időszakos tárlatai láthatók, míg a Kerengő Galéria fotókiállításoknak ad teret.

Elérhetőség: Nemzeti Táncszínház 1014 Budapest, Színház u. 1-3. Tel: 201-8202

Közönség szervezés: 201-4407; **Pénztár:** 375-8649

E-mail: info@nemzetitanctaninhaz.hu

Ízelítő a Nemzeti Táncszínház programjából:

II. TÁNCFARSANG

Február 25-27.

25. péntek, 19.00 óra

Paraszt Dekameron

BM Duna Művészegyüttes

20.30 órától

FARSANGI BÁL élőzenével

- álarc kötelező!

27. vasárnap, 10.30 óra, gyermekelőadás

Tündérmese

Budapest Táncegyüttes

11.30-tól jelmezverseny és kézműves-foglalkozások gyermekeknek

A március eleji ajánlatból

4. péntek, 19.00 óra

Bőrleszk / Carmen

Debreceni Balett,

6. vasárnap, 10.30 óra

Tündérmese

Budapest Táncegyüttes,

gyermekelőadás

26. szombat, 15.00 és 19.00 óra

Ezeregyév

ExperiDance produkció -

Román Sándor Táncársulata

5. szombat, 19.00 óra

Csárdás! A Kelet tangója

Budapest Táncegyüttes,

6. vasárnap, 19.00 óra

Ezeregyév

ExperiDance produkció,

Román Sándor Táncársulata

ÉRDEKVÉDELMI SZAKSZERVEZETI ISMERETEK Tankönyv PSZ-tisztségviselők számára

A fenti címmel a napjainkban jelent meg a PSZ Országos Irodája által kiadott tankönyv. Mindenekelőtt a szakszervezeti tisztségviselők felkészítését szolgálja. Akár szervezett, akár önképzés formájában jól használható segédeszköz, és egyúttal mindennapi munkaeszköz is lehet e tartalmas, 370 oldalas kiadvány. Tíz fejezete, amelyet a PSZ szakértői, vezetői írtak, felöleli a közoktatási, munkavállalói érdekvédelem minden területét.

A kötet fejezetei: A magyar pedagógusmozgalmak és -szakszervezetek vázlatos története 1948-ig (*Dr. Kelemen Elemér*); A szocializmus négy évtizede a pedagógus-szakszervezeti mozgalomban (*Sárdi Lajos*); A XX. század utolsó évtizede és az ezredforduló szakszervezeti történései (*Árok Antal*); Az Európai Unió szociális dimenziója (*Dr. Dudás Lilian*); Az érdekegyeztetés, a szociális párbeszéd jogi keretei és gyakorlata (*Dr. Selmečiné dr. Csordás Mária*); Szakszervezeti feladatok az oktatás finanszírozásában (*Dr. Horváth Péter*); A helyi szabályozás dokumentumai (*Dr. Selmečiné dr. Csordás Mária*); A munkaügyi ellenőrzés feladatai (*Dr. Selmečiné dr. Csordás Mária*); A munkavédelem (*Dr. Dudás Lilian*); Társadalombiztosítási ismeretek, szakszervezeti teendők, szociális ellátások (*Horváth Erzsébet*); A szakszervezet működése, struktúrája (*Árok Antal*); Szakszervezeti pénzügyek, gazdálkodás (*Síkhegyi Magdolna*).

A kötet szerkesztését a Pedagógusok Lapja Szerkesztősége végezte: főszerkesztő *Árok Antal*, a PSZ alelnöke; olvasószerkesztő *dr. Fényi András*, technikai szerkesztő *Márfiné Béczi Erika*. Lektorálta: *Varga László*, a PSZ elnöke és *dr. Selmečiné dr. Csordás Mária*, a PSZ vezető jogtanácsosa.

A kiadvány egy-egy példányát a PSZ intézményi alapszervezetei ingyenesen kapják meg az illetékes területi szervezet közreműködésével. A BMGE-PSZ szervezésében közoktatási-szakszervezeti vezetőképzés hallgatói is díjmentesen jutnak hozzá a vizsgakövetelmények teljesítéséhez szükséges tankönyvhöz. Mások (pl. intézményvezetők, oktatásirányítók) pénzért vásárolhatják meg. A kötet ára: 3 000 Ft + 15% áfa, összesen 3 450 Ft.

**Csak a tájékozott ember tud élni jogaival
csak a felkészült szakszervezeti vezetőnek van esélye
az érdekvédelemre!
Mielőbb juss hozzá a tankönyvhöz!
A jól használható, sok hasznos ismeretet tartalmazó
kötet segíti munkádat.**

A pedagógusok és szülők figyelmére

egyaránt számít a *Mentor* című oktatási, egészség- és életmódmagazin, mely hű tükröt nyújt az iskola, a kultúra, a mindennapi élet időszakos eseményeiről. Hasznos kiegészítője tankönyvkritikai melléklete, a *Támpont*. Szerkesztőség: 1054 Bp. Kálmán Imre u. 16. II. em. 4/a. Tel./fax: 269-2730.

VESZEDELMEK VISZONYOK AZ ISKOLÁBAN

Több mint egy éve indított sorozatunkban az iskolák fegyelmezési problémáiról, a gyakran előforduló különféle atrocitásokról szólnak. A visszajelzések alapján elmondhatjuk, hogy ezeket a közléseket kollégáink többsége érdeklődéssel olvassa, és olykor írásban is elküldi véleményét, egy-egy esettel kapcsolatos gondolatait, amelyeket mi szívesen közléstesszünk. A veszedelmes viszonyok kialakulását különböző körülmények elősegíthetik. Például a feltételrendszerbeli hiányok is. Erről ír Biharnagybajomból Gyügyei Katalin PSZ-titkár.

Összeállításunk másik része egy piliscsabai eset ellenmondásait tárja fel különböző tudósítások alapján. A konzekvenciák levonását olvasóinkra bizzuk. Sajnáljuk, hogy az OM ismét alapos tájékozódás nélkül bocsátott ki közleményt.

A biharnagybajomi bajok szakszervezeti szemmel

A biharnagybajomi iskola és óvoda szakszervezeti titkára vagyok. *Hatvanöt dolgozóból 48 szakszervezeti tag.* Mi a keleti végeken igen súlyosan érezzük a bőrünkön az önhibájukon kívül állandóan forráshiányos települések helyzetét. Félő, hogy a túlságosan nagy szegénység tartós, mentális sérülést is okoz gyermekeinkben.

Mintegy nyolc éve egyik külső épületünkben fellépő balesetveszély miatt megszüntettük a tanítást két tanteremben, két másik tanulócsoportot takarékosági okokból költöztettünk a főépületbe, ahol azóta is összezsúfoltan 19 helyiségben – ebből hivatalosan 8 tanterem – folyik a 19 tanulócsoport tanítása. A szűk szobákban, táskát, kabátot cipelve, óráról órára fizikai gyötrelmekkel kezdődik a tanítás. A tantermek felújításának ideje azóta is kérdéses, az épület állaga csak romlik.

12 éve nem volt az iskolánkban jutalomosztás. A minőségi munkáért járó keresetkiegészítés azon részén, mely a minőségbiztosítás kifizetése után ránk marad, a technikai dolgozókkal együtt osztozunk. Pedig nálunk is vannak, akik tisztességgel felkészítenek tanulókat versenyekre, vagy levelező feladatmegoldást irányítanak, vagy egyéb pluszteljesítést látnak el. Tavaly a 6%-os bérfeljesztést nem tudta vállalni az önkormányzat.

Az elmúlt évben a technikaiak többletmunkájáért vagy az elsős és nyolcadikos osztályfőnököknek járó 1368 Ft keresetkiegészítésüket is vissza kellett vennie a fenntartóknak, hogy működési területükről ne kelljen több embert elbocsátani. Pedig a 300 adagos napközikonyhán 400 főre főznek: óvodának, idősek napközijének, általános iskolásoknak, közalkalmazottaknak és köztisztviselőknek. Aki megfőzte az ételt, 4 000 Ft étkezési hozzájárulást kapott, a köztisztviselő 6 000 Ft-ot. Étkezési jegy formájában a közalkalmazott 2 000 Ft értékű utalványt, míg a köz-

tisztviselő 3 500 Ft értékűt kapott. Ez a köztisztviselőknek törvény szerint jár, a közalkalmazottnak adható. Nekünk a munkaruha-juttatásról is le kellett mondanunk 2004-ben.

Szegénységünk arra kényszerít bennünket, hogy a „helyettesítéseket” nagyrészt a gyógypedagógiai asszisztens látja el, mert azért nem kell külön fizetni.

2005-ben nálunk még van képesítés nélküli óraadó, főiskolát most kezdő 40-es férfi. Ennek is örülünk, hiszen rajta kívül 4 férfi tanár dolgozik; egyikük kijáró, óraadó, kémia szakos tűzoltó tiszt. Nagy szükség lenne férfi kollégákra modellként is, nem csak erősebb kézre, hiszen nálunk is vannak „veszedelmes viszonyok az iskolában”. Az alsós nevelők nem szívesen sorakoztatják a felsősöket, nem szívesen szólítják meg őket nevelő szándékkal.

Mióta a csörgőórára nincs szükség a családok nagy részénél, a kötelességtudás feledésbe merült. S ez a rossz példa ragadós, a tanulás területén is eluralkodik. Magatartás terén devianciában jelenik meg. Gyermekeink egyre növekvő száma szeretné hazavinni az ételt – jegyzői engedéllyel –, mert nem tudja az iskolában elfogyasztani.

A településen élők szociokulturális helyzetét jellemzi, hogy 357 tanulóból 223 részesül indokoltan gyermekvédelmi támogatásban. Tanulóink 32%-a roma származású, és ez az arány csak növekszik. Fizetésünk a garantált illetmény szintje fölé nem emelkedik. Mindezek mellett jó szívvel mondom el, jutott pénztárcánkba a Gárdonyi Alapítvány javára, és még van hitünk, amely pályán tart bennünket, de fáraszt a társadalmi fejlődést akadályozó sok huzavona, értékvesztés.

Gyügyei Katalin

Valójában mi is történt Piliscsabán?

Rasszista incidens

Berontott egy fiatalember a zömmel romákat oktató piliscsabai Jókai Mór Általános Iskolába, több diákot és a védelmükre kelő tanárokat is bántalmazta.

Szemtanúk elmondása szerint a húsz év körüli fiatalember az iskola előtt szállt le a helyközi buszról, majd egy papírlapot mutogatott, amelyen az állt: „Rohadt cigányok, döglöjtek meg!”, és hógolyóval dobálta az iskola ablakait. Ezt követően berontott az intézménybe, ahol éppen szünet volt. A folyosón köpködött, sértő megjegyzéseket tett a gyerekekre, majd négy, az útjába kerülő diákot ütni kezdett a nála lévő „vipérával”. A dulakodásra két tanár is felfigyelt, akik az áldozatok segítségére siettek. A fiú azonban őket is megtámadta, és a földre lökte. Végül lefogták a dühöngő fiút, majd az igazgatónő irodájába vezették. Az igazgatónő értesítette a helyi közterület-felügyelőt, aki kihívta a körzeti megbízottat. A támadót előállították, majd kihallgatása után szabadlábra helyezték.

Az incidensben az egyik gyereknek felszakadt a szája, a többi gyerek fejsérüléseket szenvedett, a két tanár a lábát és a csípőjét fájtalja. A megvert gyerekekről látleletet vettek, és szüleik feljelentették a támadót. A rendőrség nyomozást indított.

(Roma Sajtóközpont 2005. február 1.)

Az OM közleménye

Mélyszélesen egytűtérzünk azokkal a gyermekekkel és pedagógusokkal, akiket bántalmazás ért a piliscsabai Jókai Mór Általános Iskolában. Külön köszönet illeti azokat a pedagógusokat, akik testi épségük kockáztatásával siettek a diákok segítségére.

A tárca vezetése elítéli nemcsak a brutális erőszakosságot, de a mögötte meghúzódó előítéletet is. Meggyőződésünk, hogy egy olyan Ma-

gyarországon lesz jó élni, ahol származási okok miatt senkinek nem kell félnie.

(OM Sajtóiroda, 2005. február 2.)

A piliscsabai diákok kezdték a verekedést

Csoportosan elkövetett garázdaság miatt indított eljárást a rendőrség ismeretlen tettes ellen a piliscsabai iskola előtti verekedés ügyében. A tanúvallomások és a rendőrről jelentése alapján megdőlni látszik a Roma Sajtóközpont közleményére alapozott, több médiumban közölt állítás, amely szerint rasszista támadás érte a tanintézet roma növendékeit január 31-én délelőtt. A vizsgálat jelenlegi szakaszában az valószínűsíthető, hogy a Jókai Mór Általános Iskola két 14 éves és két 16 esztendő tanulója provokált és bántalmazott egy 20 éves fiatalembert – mondta lapunknak Bai Beáta, a budaörsi rendőrkapitányság szóvivője.

A lábatlani V. F. az épület előtti megállóban várta a buszt, amikor bentről szidalmazni kezdték, majd szóváltásba keveredett az ablakban lévő cigány fiúkkal. V. F. bement, és szólni akart a tanároknak az őt ért sérelemről, ám közben megjött a busz, ezért visszatért a megállóba. A fiúk viszont nem hagyták annyiban a vitát, négyen a fiatalember után eredtek, egyikük – már kinn az utcán – dulakodni kezdett vele, később a többiek is nekiestek. A bántalmazott ember ekkor vette elő a fémbotot, a rugós vipérát. A verekedésnek egy járókelő és a tanárok vetettek véget. V. F. könnyebb sérüléseket szenvedett.

A rendőrök a környék átvizsgálása után nem találtak olyan papírlapot, amelyre a húszéves fiatalember rasszista szöveget írt volna. A diákok ugyanis azt mondták, hogy V. F. egy lapot mutatott nekik, és azon háborodtak fel. Az eset után az Oktatási Minisztérium és Kaltenbach Jenő kisebbségi ombudsman egyaránt elítélte a véleményük szerint „rasszista támadást”, amelyben a „diákok védelmére siető tanárokat is bántalmazták”.

(Magyar Nemzet, 2005. február 4.)

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózva a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csokorba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2005. I. 13.)

Sürgető a pedagógusképzés reformja

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) szerint sürgető szükség van a pedagógusképzés reformjára, ennek jegyében a PSZ küldöttsége a január 17-én Brüsszelben tartandó közmeghallgatáson a hazai pedagógusképzés helyzetét és problémáit mutatja be – közölte *Arok Antal*. A PSZ alelnöke elmondta: javítani kell a pedagógusok alapképzését annak érdekében, hogy a jövő pedagógusai magas szinten képzett szakemberek legyenek és megfeleljenek a XXI. század követelményeinek. Megfelelő létszámú, felkészült pedagógus szükséges a pályán a szakma minőségének javítása érdekében, s ehhez a kellő finanszírozási feltételeket is biztosítani kell – tette hozzá.

(2005. I. 28.)

Pedagógusok a nyugdíjaztatás ellen

Gyors, sürgősségi alkotmányossági vizsgálatot vár a Pedagógusok Szakszervezete az Alkotmánybíróságtól, hogy ne kelljen nyugdíjba menniük a 65. évüket betöltött közalkalmazottaknak – közölte az érdekképviselő elnöke. A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény decemberi országgyűlési módosítása értelmében ugyanis meg kellene szüntetnie a jogviszonyukat. *Varga László* elmondta: azért fordultak a legfőbb bírói testülethez, mert a törvényt módosítást diszkriminatívának és alkotmányellenesnek tartják. Főleg a kistéleptülséken és a szociálisan hátrányos helyzetűeket oktató intézményekben okoz majd problémát a pedagógus-munkaerő pótlása – tette hozzá.

NÉPSZABADSÁG

(2005. I. 13.)

Pedagóguskonferencia Brüsszelben

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) január 17-én negyvenöt tagú delegációval képviselteti magát a pedagógusképzés helyzetével és fejlesztésével összefüggő teendőket foglalkozó brüsszeli konferencián, amelyet az Európai Szakszervezeti Szövetség oktatási bizottsága és az Oktatási Internacionálé páneurópai bizottsága szervez.

(2005. I. 28.)

Védik az idős tanárokat

Sürgősségi elbírálást kérve fordul az Alkotmánybírósághoz a Pedagógusok Szakszervezete, hogy ne legyen kötelező megszüntetni a közalkalmazotti jogállást a 65. életév betöltésekor. Tegnap sajtótájékoztatóján *Varga László* elnök kijelentette: a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény a decemberi módosítás következtében hátrányos megkülönböztetést alkalmaz. Ráadásul a testület szerint nemcsak a 65 évesen nyugdíjba kényszerülő pedagógusokat érinti hátrányosan az új szabályozás. A szakszervezetet sok helyről megkeresték önkormányzati jegyzők és intézményvezetők, hogy a törvény betartása miatt elküldötték helyét nem tudják majd megfelelő képesítésű tanárokkal betölteni. Az elnök szerint a közoktatási törvény módosítása is alkotmányossági problémákat vet föl, mert egyes feladatok ellátását attól teszi függővé, hogy az iskolafenntartó önkormányzatnak van-e elegendő pénze a központi normatívát kiegészíteni.

MAGYAR NEMZET

(2005. I. 28.)

Beadvány a tanárokról

A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény módosítása hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, és sérti az egyenlő bánásmód jogát – jelentette ki *Varga László*, a PSZ elnöke. A szakember szerint az a kitétel, amely alapján azonnal és automatikusan megszüntetnék a 65. életévüket betöltő pedagógusok közalkalmazotti jogviszonyát, ellentétben a minden embert megillető szociális biztonsághoz való joggal is (...)

A PSZ alkotmánybíróági beadványt fontolgat a közoktatási törvény azon módosítása kapcsán is, amely szűkíti a kötelezően foglalkoztatott alkalmazottak körét (...)

A szervezet 45 fős delegációja egyébként a napokban Brüsszelben járt közmeghallgatáson, ahol megtárgyalták a pedagógusképzés helyzetét és a fejlesztéshez szükséges lépéseket. A PSZ felszólítja az oktatási tárcát, hogy hozza nyilvánosságra ezzel kapcsolatos reformterveit, és bocsássa azt széles körű szakmai vitára. (...)

(2005. II. 3.)

Késve fizetik ki a béremeléseket

(...) *Varga László*, a PSZ elnöke szerint a költségvetési törvény elfogadásával január elsejétől életbe léptek a megemelt bértáblák. Ennek értelmében már a január 17-én folyósított nulladik havi béreket is az új bértábla alapján kellett volna kifizetni, ahogyan a napokon belül esedékes januári fizetéseket is. A valóságban a tanárok zöme a tavalyi fizetését kapja.

Varga szerint ennek az az oka, hogy az önkormányzatok jó része még nem fogadta el az idei költségvetését, ezért még mindig a tavalyi béreket folyósítják. Csak februárban szavaznak az új büdzséről, ami azt jelenti, hogy a pedagógusok legkorábban márciusban kaphatják meg 7,5 százalékkal megemelt bértüket. (...)

KÉPES ÚJSÁG

(2005. II. 4.)

Kell(ett)-e a kétszintű érettségi vizsga?

Arok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke: Ésszerű találmány a kétszintű érettségi, bevezetése indokolt, bár adminisztratív jellegű nehézségek akadnak még bőven. Tanárok és diákok egyaránt izgatottan várják az új rendszer bemutatkozását. Valójában még a pedagógusok sem készültek fel teljesen a számadás levezénylésére, ezért még kérdés, hogy mekkora sikerrel zárul az első ilyen jellegű vizsga. (...)

Besenyi Lajos, a Magyar Rektori Konferencia elnöke: Annak idején a rektori konferencia tárgyalta a kétszintű érettségi kérdését, de mi, rektorok, nem láttuk értelmét a rendszer bevezetésének. Vitathatatlan, hogy a fiataloknak könnyebbé, ha nem kell külön felvételizniük, és az emelt szintű vizsgával több pontot hoznak. A felsőoktatási intézményeket mindez nem érinti olyan mélyen. A legfőbb gond a bizonytalanság, a kétszintű érettségit még nem készítették megfelelően elő. (...)

KÖZNEVELÉS

(2005. I. 28.)

Új esztendő, régi gondok

(...) A közszolgálati ágazatközi érdekegyeztetés szintjén kemény viták, hosszú tárgyalássorozat után december 14-én megszületett a *közszféra illetményeire vonatkozó megállapodás*. (...) A sokfordulós tárgyalássorozatot követően végül 2005. január 1-jétől 7,5, szeptember 1-jétől további 4,5 százalékos béremelésben állapodtak meg – mondta *Varga László*, a PSZ elnöke.

A PSZ elfogadhatatlannak tartotta az óvodai és általános iskolai alapszabványokhoz tartozó osztyályok, csoportok létszámához kötött differenciálását, amely az amúgy is nehéz helyzetben lévő kistéleptülségeket sújtotta volna. A szocialista frakció oktatási csoportjával folytatott tárgyalások nyomán kialakított módosító indítvány egységesítette a 2005. január 1-jétől hatályos óvodai és általános iskolai alapszabványokat, 2005. szeptember 1-jétől pedig kiegészítő hozzájárulásokat állapított meg – igaz, ezt a kisebb mértékű kiegészítést már a csoport átlaglétszámához köti – tette hozzá *Arok Antal* alelnök.

Szlankó Erzsébet alelnök elmondta: a PSZ sárelmezte, hogy a költségvetési törvényről és a hozzákapcsolt közoktatási törvény módosításáról csak formálisan zajlott ágazati szintű érdekegyeztetés. Így a szakszervezet, különösen a közoktatási törvény módosítással kapcsolatban, elsősorban a lobbizási lehetőségeire támaszkodott. (...)

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

(2005. I. 15.)

Nem kapják meg az emelt juttatást a dolgozók?

A szakszervezet a bírósághoz fordulna

(...) A megyében minden önkormányzat az új bértábla alapján utalja január 17-ig a közalkalmazottaknak járó nulladik havi fizetést. Miskolcon azonban a régi, nem emelt juttatást kapják meg az alkalmazottak – tudtuk meg *Bodolay Zoltántól*, a Pedagógus Szakszervezet (PSZ) megyei elnökétől. Elmondta: „Miskolcban négy országgyűlési képviselője van, akik valószínűleg ott voltak a Parlamentben a költségvetés elfogadásakor. De a fent említett eljárással nem hajlítják végre, amit megszavaztak.” Az elnök szerint a miskolci önkormányzat mulasztásos jogsértést követ el, ha a nulladik havi bértérlejtést az éves költségvetésének elfogadásához köti. Emiatt a városi PSZ fontolgatja, hogy bírósághoz fordul. (...)

(2005. I. 20.)

Nulladik havi: készek perre menni a járandóság miatt

(...) *Kovácsné Pogány Lenke* a PSZ városi titkára jelezte lapunknak: a kialakult helyzet miatt sürgősségi egyeztetést kezdeményeznek a városvezetéssel, ahol szeretnék elmi, hogy a különbözött kifizetésével ne várjanak a költségvetés elfogadásáig.

Ez a városnak sem lenne jó, hiszen a 70-80 millió forint kamatos kamatának megfizetése növelné a kiadásokat. Az érdekvédők szorgalmazták az egyeztetést, de próbapereket is indítanak.

Mivel *Káli Sándor* polgármester szabadságát tölti, az őt helyettesítő *Fedor Vilmos* alpolgármestert kerdeztük meg a szakszervezet kezdeményezéséről.

Mint a városvezető lapunknak elmondta, ő kész mindenféle tárgyalásra, ha a pedagógusok megkeresik, megvitatja velük a problémát. Ezen a tárgyaláson az érdekvédők is megismerhetnék a város pénzügyi lehetőségeit.

24 ÓRA (Komárom-Esztergom megye)

(2005. I. 21.)

Országsszerte késik a tanárok 13. havi fizetése

Illetmény Pénz az ablakban

Sok önkormányzat eddig nem tudta megoldani, hogy a törvényben rögzített január 16-i határidőig folyósítsa a tanároknak a 7,5 százalékkal emelt összegű, 13. havi fizetést. Várhatóan a kifizetésekre később kerül sor – mondta *Arok Antal*, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke. Szakértők szerint ez – például a közalkalmazotti bértábla módosulása kapcsán – évről évre visszatérő probléma. Magyarazata abban keresendő, hogy az önkormányzatok elfogadott éves költségvetésükhöz képest új kifizetést nem teljesíthetnek, ezzel meg kell várniuk az új költségvetés elfogadását.

ZALAI HÍRLAP

(2005. I. 31.)

Alkotmánybírósághoz fordul a szakszervezet

Arról, hogy miért döntöttek e lépés megtétele mellett, és milyen következményekkel járhat a törvényt módosítás, *Takácsné Barna Éva*, az érdekvédelmi szervezet megyei és zalaegerszegi városi titkára adott tájékoztatást. (...) Elmondta: a pedagógusok nagy része – amint elérte a szükséges korhatárt – szeretne nyugdíjba menni, de néhányukat azért alkalmazták tovább, mert speciális képzettségük lévén nincs utánpótlásuk. Bizonyos területeken ugyanis a gazdag tapasztalatokkal rendelkező szakemberek nem vagy csak nagy nehézségek árán helyettesíthetők.

Nem arról van szó tehát, hogy a fiatalok elől szeretnénk elvenni a pályakezdés lehetőségét, inkább az elvet kifogásoljuk, amely alapján törvényi kényszer alkalmaznak a felek döntésének tiszteletben tartása helyett.

Kétszintű érettségi katalógus

Minden 2005-ben érettségiző diák ingyenesen rendelheti meg a legfontosabb változásokat tartalmazó Kétszintű Érettségi Katalógust a Felvételi Információs Szolgálatról (FISZ). Februártól pedig újdonság, hogy hétfőenként közép- és emelt szintű érettségi tréningek segítik a felkészülést. A 12. évfolyamos diákok a tréningeken próbaérettségis feladat sorokon tesztelhetik tudásukat, és szóbeli analízisek segítségével sajátíthatják el, hogyan érdemes felépíteniük feleletüket. További információ a **06 1 473-0769-es** telefonszámon, az info@fisz.hu e-mail címen és a www.fisz.hu portálon kapható.

FISZ Szerkesztőség és Hírigyűjtőség

„Kármán Tódor – a fizika és a környezet viszonya”

címmel a Paksi Atomerőmű Rt. országos pályázatát hirdet

A Paksi Atomerőmű parkjában tavaly október végén avatták a magyar származású világhírű tudós, Kármán Tódor mellszobrát. Szakmai életműve előtti tisztelgésnek, valamint emlékének ápolása céljából, a Paksi Atomerőmű Rt. úgy döntött, hogy országos pályázatát hirdet a középiskolás és az egyetemi korosztályok számára.

A pályázat mindkét kategóriájának győztesei értékes díjakat kapnak, általuk választott külföldi nyelvtanfolyamon vehetnek részt, vagy saját szakkönyvtárat vásárolhatnak, de akár egy külföldi atomerőműben is eltölthetnek egy hetet. A pályázat fővédnöke: Dr. Kocsis István, a Magyar Villamos Művek Rt. vezérigazgatója. A "Kármán Tódor - a fizika és a környezet viszonya" címmel meghirdetett országos pályázat teljes kiírása megtalálható az erőmű honlapján www.atomeromu.hu címen.

A pályázatra három témakörben készített dolgozatokkal, munkákkal lehet jelentkezni:

- Az ipari, mezőgazdasági, közlekedési és kereskedelmi tevékenységből származó környezetterhelések csökkentési lehetőségei alapvetően energetikai szempontból: „A jövő energiája”
- A környezettudat formálásának lehetőségei a közép- és felsőfokú oktatásban, a természet- és társadalomtudományi tantárgyak oktatásában. A nukleáris energetikával kapcsolatos lakossági kommunikáció fejlesztésének lehetőségei, különös tekintettel a paksi blokkok üzemidejének a meghosszabbítására.

A környezettudat megjelenésének lehetőségei a művészeti (képzőművészeti, előadó művészeti) életben.

Támogatást kérünk

A REICHL MÁRIA Alapítvány Kuratóriuma megköszöni azon kollégák támogatását, akik adójuk 1%-ával hozzájárultak munkánkhoz a 2004. évben.

Felhívjuk kollégáink figyelmét, hogy ebben az esztendőben is szeretnénk minél több nyugdíjas pedagógus kolléga segítségére lenni. Ezért kérjük, hogy az idei esztendőben is **támogassák a REICHL MÁRIA Alapítványt adójuk 1%-ával**, hogy a fővárosban egyre szelesebb körben segíthessünk a rászorultakon.

A keresztény-keresztény pedagógia

A szinte áttekinthetetlen magyar oktatási-nevelési sajtóban rangos helyet foglal el a szemrevaló igényességgel nyomott **Mester és Tanítvány** című – saját megjelölése szerint: „konzervatív folyóirat”, mely a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának (2087 Piliscsaba, Egyetem u. 1., tel.: 06-26-375-375/2203. m.) kiadásában jelenik meg. Főszerkesztője **Hoffmann Rózsa**, az országosan ismert pedagógus, szakíró és szervező.

A folyóirat mostani, 5. számában a jegyzetünk élén álló címmel manapság ugyancsak közérdekű kérdéskörrel foglalkozik – napi időszerű témákat, gyakorlati megoldásokat és távlati elgondolásokat egyaránt felvetve. A megjelent, gondosan megalkotott anyaggal lehet vitatkozni, azt bírálni, de mindenképpen tanulságos elolvasni, függetlenül kinek-kinek a gondolatvilágától és tevékenységétől.

A hosszabb-rövidebb írásokat költemények, valamint hajdúdorogi görögkatolikus középiskola s diáktthon tanárainak és diákjainak tűzsofái színesítik.

Bálint-napi üzenet

Február 14. Valentinus római ökeresztény vértanú ünnepe. Magyar földön Bálint névnapija a szeretet ünnepe volt már korábban is. Bár az utóbbi időkben úgy látszik, mintha az angolszász országokban meghonosodott modern köszöntő szokásokat vennénk át (Valentine's Day – kedveskedő szerelmi üzenet).

A magyar néphit szerint ez a nap a madarak párosodásának (mennyezőjének) a napja, amelyen először szólal meg a madarak szerelmi éneke, és kedveskedő, ajándékozási szokások is kapcsolódnak hozzá. Európa déli és nyugati felén igen régi szokás szerint e napon korán reggel elsőként találkozó fiú és lány egy éven át kitüntetett figyelemben részesítik, s mintegy kiválasztottjuknak, jegyesüknek tekintik egymást. A sorspróbálás egyik módja volt, ami gyakran hosszú távú kapcsolattá kovácsolódott.

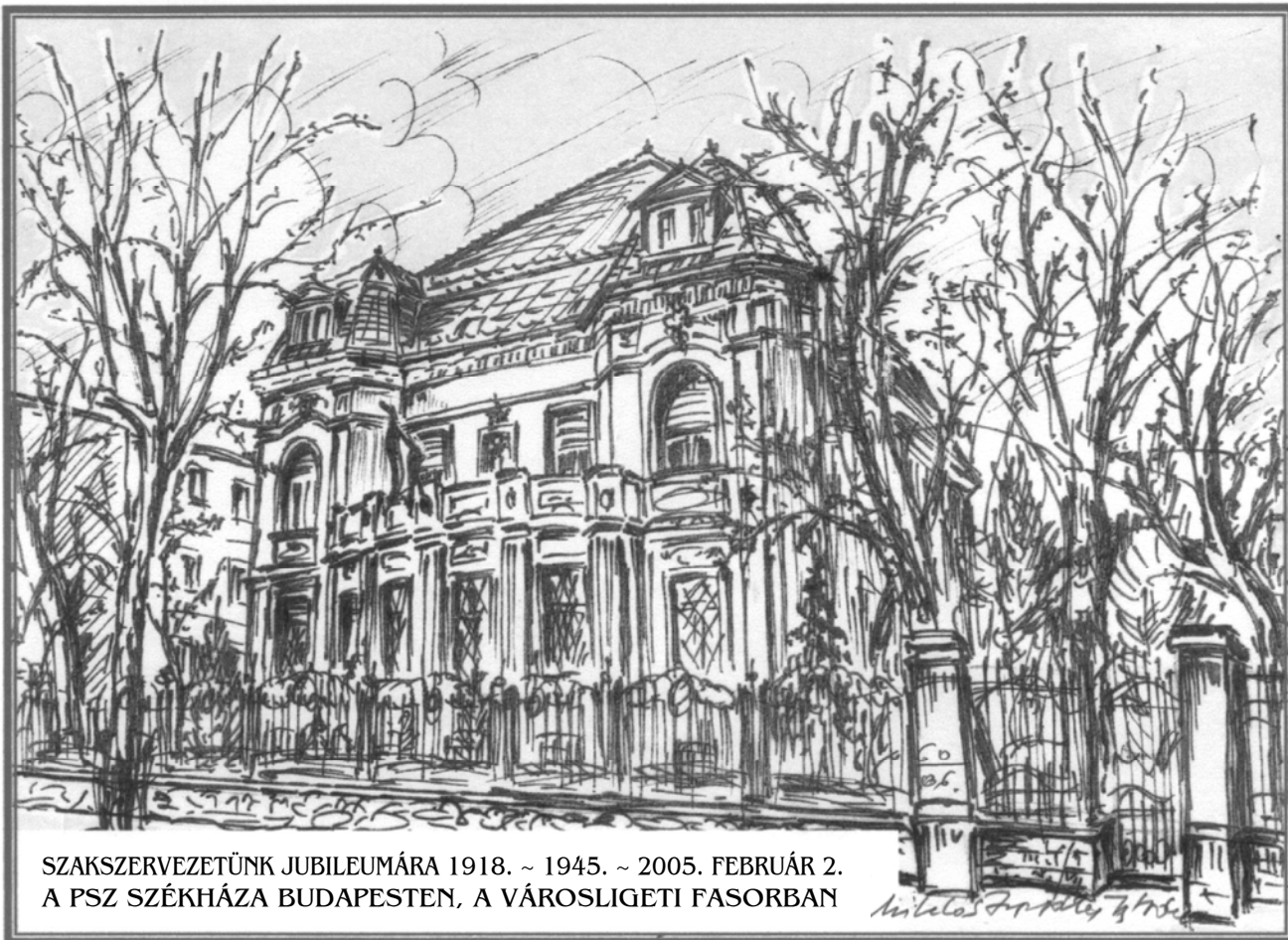
Az idézeteket, szólásokat, erre való tekintettel a szerelem, a szeretet ünnepe jegyében gyűjtöttük össze és adjuk közre. Ki lesz (volt) Bálint-napi választottunk?

- A szerelem mindig arra vágyik, ami hiányzik belőle. (Platón)
- Szerelmesnek lenni annyi, mint ép ésszel örvöngeni. (Ovidius)
- A szerelem gyönyörűsége virág, de meg kell lennie bennünk a kellő bátorságnak ahhoz, hogy irtózatossá szakadéknál szélén szedjük. (Stendhal)
- Egy nagy szerelem minden áldozatot megér. (Stendhal)
- Ha az ember szerelmes, az annyit jelent, hogy túlszámolja önmagát. (Oscar Wilde)
- Az igazi szerelem sokban hasonlít a gyermekkorhoz: megvan benne ugyanaz a megfontolatlanság, oktalanság, pazarlás, kacagás és sírás. (Balzac)
- Ő, a szerelem semmi, ha nem örület, ha nem esztelenység és tilos kirándulás a bűnbe. (Thomas Mann)
- A szerelemben minden igaz, és minden hamis; ez az egyetlen dolog, amelyről nem lehet képtelenséget mondani. (Chamfort)
- A szerelem elveszi az eszét annak, akinek van, és eszt ad annak, akinek nincs. (Diderot)
- Mindig van valami örület a szerelemben. De mindig van valami értelem is az örületben. (Nietzsche)
- Aki romantikus módon szerelmes, megismeri az örület állapotát. (Barthes)
- Ilyen a szerelmes: szeme nem lát hibát / S tündöklő határyként imádja a libát. (Molière)
- Ha Dumas joggal mondja, hogy a férfi brutális és a nő abszurd, mi meg joggal felelhetjük neki, hogy egy szent és felséges dolog van a világon: két ilyen tökéletlen lény egyesülése. (France)
- Szerlemben a hallgatás épp olyan veszélyes, mint sokatmondó lehet. (Balzac)
- A szerelemben legnagyobb bölcsesség, hogy tudjunk vámi. (Pascal)
- A szerelem harc... annak a győzelme, aki kevésbé szerelmes, és azt győzik le, aki a szerelmesebb. (Gorkij)
- Az idő erősíti a barátságot és gyengíti a szerelmet. (La Bruère)
- A szerelemnek még a bolondsága is nagyobb bölcsesség, mint a filozófusok minden tudománya. (Jókai Mór)
- A szerelemben a nők legelőbbre becsülik a rablót, nem haragszanak a tolvajra, de megvetik a koldust. (Móra Ferenc)
- A szerelem mindent pótol, de a szerelmet nem pótolja semmi. (Babits Mihály)
- Szerlelem. Egyfűlű kosár – olyan nehéz, hogy csak ketten bírják könnyen – de csak egy fűle van, hol az egyik cipeli, hol a másik. (Karinthy Frigyes)
- Szeretetet lehet adni és lehet kapni. Csak egyet nem lehet: szeretetet zsarolni. (Márai Sándor)
- A szerelemnek három fajtája lehetséges: a lírázó neurózis, a teljes pokol s a családis unalom. (Szentkuthy Miklós)
- A reménytelen szerelem sokkal költőibb, költői feldolgozásra sokkal alkalmasabb, mint a boldog szerelem. A költőt is sokkal jobban ihleti: mert az ihlet legfőbb táplálója a vágy, és az ember nem az után vágyódik, aki mellette van, hanem az után, aki messze, elérhetetlenül messze van. (Szerb Antal)
- Ne haragudjatok mindketten egyszerre! Ez az alapja minden szerelemnek, házasságnak, barátságnak, egymás eltűrésének. (Moldova György)

Magyar szólások, mondások: A szeretet nincs a farsang hatalmában. Az erőszakos szeretet nem állandó. Ha a szeretet elmúlt, sohasem volt igaz. Az igaz szeretet fél az árulástól. Az igaz szeretet nem érzi a munkát. Négyet nem lehet eltitkolni: tüzet, szeretetet, köhögést, szegénységet. Szeretet égő tűz. Szép szóval szerzik a szeretetet.

Kinek szeretője nincsen, annak egy csepp esze sincsen. A szerelem a bölcslet is vakká teszi. A szerelem vak. A szerelem sötét verem. A szerelem gyötrellem. A szerelemben több a keserű, mint az édes. Alomban, szerelemben nincs lehetetlenség. Bor, pecsenye (kenyér és bor) nélkül meghül a szerelem. A harag és a szerelem két rossz tanácsadó. Ki csókot vet, szerelmet arat. Szerlelem, bor, kocka mindenből kifosztja. Szerelmes szakácsné elsőzza az ételt. Legjobb strázsza (virrasztó) a szerelem.

Nemigen jut annak a szerelem eszébe, kinek sok a dolga. Ne csak a munkára, a szerelemre is legyen idő! Nem lát a szerelem, nincs nála értelem. Nem mindenben (mindenkor) édes gyökér a szerelem. Soha szerelem sóhajtás nélkül édes nem lehet. Szerlelem és harag semmi jót nem farag. Szerlelem se jó, ha felettébb való. Három csendes, ketten szerelmesen. Á. Á.

SAKSZERVEZETÜNK JUBILEUMÁRA 1918. ~ 1945. ~ 2005. FEBRUÁR 2.
A PSZ SZÉKHÁZA BUDAPESTEN, A VÁROSLIGETI FASORBAN

Összeállítás a Pedagógus Értesítő első, 1945. október 1-jei számából

A Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezete – mely több névváltoztatást követően a Pedagógusok Szakszervezete elnevezéssel működik –, az 1945. február 2-i megalakulása után nagy erőfeszítések árán, október 1-jén indította útjára lapunk elődjét, a Pedagógus Értesítőt. Megalakulásunk 60. évfordulójára emlékezve ebből a számból közöljük a vezércikket és néhány részletet, amely elődeink szakszervezeti életét, viszonyait tükrözi.

Beköszöntő

Végre mi, pedagógusok is elmondhatjuk: *van lapunk*. Most már szabadon hangoztathatjuk a magunk véleményét, hallathatjuk hangunkat, megmutathatjuk építő munkánkat a többi dolgozónak, kitárhatjuk szívünket egymás felé, feltárhatjuk sebeinket. Az ország különböző területén élő pedagógusokat közös harc, közös öröm, közös bánat fogja ezután lapunkon keresztül eltérhetetlen szálakkal összefűzni.

Megbeszélhetjük, hogyan tartsuk meg, hogyan gyarapítsuk drága kincstünket, a demokráciától kapott nagy ajándékunkat: a Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezetét. Megvitathatjuk, hogyan építsük ki végleges formájában.

Előbb, jóval előbb szerettünk volna idáig eljutni. De sajnos, eddig nem voltak meg a szükséges eszközeink. Demokráciánk romokból született, ezernyi akadályt kellett leküzdenünk, s először a szervezés nagy feladatával kellett megbirkóznunk. Csak ezután gondolhattunk arra, hogy anyagi alapot teremtsünk lapunk kiadásához. Most, amikor már mögöttünk vannak a legnagyobb nehézségek, abban a biztos reményben indítjuk útjára Értesítőnket, hogy az ország valamennyi pedagógusa örömmel fogadja, magáénak fogja érezni, jóakarató bírálatával és munkájával fejleszteni fogja.

Milyen is legyen a mi lapunk?

Elsősorban legyen nyílt és harsos! Mondjuk meg a véleményünket a dolgokról magyarul. Ki kell egyenesítenünk a hétrétegnyedte pedagógus derekat. Az alázatos tisztelettel könyörgő, igaz jussunkat csak szepegeve hangoztató stílusnak most már legyen vége!

Legyen megfontolt és felelősségteljes! A szabadságot úgy kaptuk meg, hogy vele együtt a felelősség is a miénk lett.

A magyar nép minden sorunkból kell, hogy érezze, hogy vele együtt mi is felelőseknek tudjuk magunkat az ország sorsáért. Bizonyára akadnak majd éppen a múltban hasoncsúszók vagy szájukat kinyitni sem merők között, akik harsányhangú útszéli demagógia hangján akarnak problémáinkról szólni. Nem adunk helyet ezeknek a felelőtleneknek. Be fogjuk bizonyítani,

hogyha nincs is nagy tapasztalatunk a szabad egyesületi életben, mégis teljesen érettek vagyunk arra.

Legyen minden pedagógusé! Az ország minden nevelője érezze magáénak. A pedagógusegység kifejezője és előmozdítója kell, hogy legyen azokon a területeken is, ahol hiányosságok vannak az egység terén.

Legyen közvetlen és bensőséges, friss és eleven! Inkább nagyon jó újsághoz kell hasonlítani, mint ásatag, unalmas szaklaphoz. Kapjon benne helyet a riport, az interjú, a levél, sőt a tréfa is. Legyenek benne csipős glosszák, de megérdemelt dicsérek is. (...)

Beszámoló pár mondatban

Székházunk (a volt Baross Szövetség összebombázott székháza) tatarozási munkáit nagyrészt elvégeztük. Februárban még csak két szoba volt használható állapotban, ma már a helyiségek háromnegyed részében folyik a munka. Sajnos, a híres Lotz-terem teljes egészében elpusztult. A nagyjértékű Lotz-freskó töredékeit sem sikerült megtalálnunk a romok alatt. (...)

Köznevelési kormányzatunk szakkérdésekben mindig szakszervezetünkhöz fordul, sőt a még működő szakegyesületek felterjesztéseit véleményezés céljából is a szakszervezethez küldi át. A tanáregyesület jóléti tevékenységét módjában állna a szakszervezetnek átvenni. Nyitva marad az egyesületi vagyon kérdése, amit a kartársak kétségtelenül joggal szeretnének továbbra is az eredeti célkitűzések szolgálatában látni. Helyes lenne, ha az egyesület közgyűlésen döntene jövőjének kérdésében, s a vezetőség aztán megbeszéléseket kezdeményezne a szakszervezettel. (...)

Gyermekevédelmi Szakosztályunk február óta működik. Hét törvényjavaslatot dolgozott ki, melynek főbb pontjai: a gyermekevédelem kiterjesztése 18 éves korig az eddigi 14 helyett; Gyermekevédelmi központ létesítése, a javítónevelés reformja; a testileg vagy szellemileg fogyatékos, a züllésnek induló és a házasságon kívül született gyermekek problémájának megoldása; végül a gyermekevédelemmel foglalkozó szakérők alkalmasságának megvizsgálása és szakszerű képzése.